

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

**GEREFORMEERDE GEMEENTE
VEEN**

04 Het bidden
van de Borg

10 Rust van alle
beslommering

14 De christelijke leraar

Bevrijd door het bloed

ds. A.E. Brijder, Meliskerke

Zacharia profeteert onder het volk dat teruggekeerd is uit Babel. Zij zijn bevrijd uit de gevangenis. Maar na hun bevrijding moet dit volk aangespoord worden om de tempel te herbouwen en daar wil de Heere Haggai en Zacharia voor gebruiken.

► U ook aangaande, o Sion, door het bloed uws verbonds heb Ik uw gebondenen uit den kuil waar geen water in, uitgelaten.

Zacharia 9:11

In dit tweede deel van zijn profetie gaat het niet alleen over de bouw van de nieuwe tempel, maar over de bouw van Gods Koninkrijk tot aan het einde van de tijd toe. De bouw en voltooiing van dit Godsrijk betekent een genadige bevrijding voor Zijn onderdanen, maar een vreselijk oordeel voor Zijn vijanden. Met dat oordeel begint dit

hoofdstuk: de last... Een profetie die vreselijk is voor de vijanden, maar tot troost voor een bestreden Sion.

Gebonden

Onder het beeld van de bevrijding uit Babel wordt hun verlossing getekend. Vanuit God gezien is er een deel dat verlost is; vers 11 is namelijk in de voltooide tijd beschreven. Maar in vers 12 klinkt de profetie dat er nóg bevrijd zullen worden; dit vers staat in de tegenwoordige en toekomstige tijd.

Voor Sion is het onmogelijk om zichzelf te verlossen. Net zo onmogelijk als dat gebondenen uit een kuil zichzelf kunnen helpen. We moeten denken aan een put, in de vorm van een omgekeerde trechter. Die liep in regentijden vol. Langzaam droogde zo'n put daarna weer uit. Een droge put werd als gevangenis gebruikt. Dat was de letterlijke gevangenis van Jozef en dat is de geestelijke gevangenis van Sion.

Gevangen in Babel

In Babel, in de gevangenis. Dat is een beeld van ons allen. Buiten het erfdeel, in een staat van ellende. Onmogelijk om zonder hulp van anderen zich eruit te kunnen verlossen. Het is de verdiende straf op de zonde, het is een beeld van het liggen onder de toorn van God.

Gebonden met banden aan de vijandelijke machten van satan, wereld en zonde. En van nature die banden helemaal niet te gevoelen! Aangrijpende doodstaat. Het is namelijk een kuil zonder water, zonder leven.

Bij Sion, het adres van deze profetie, is het anders geworden. Zij krijgen dorst in deze ellendestaat (kanttekening 53). Geestelijke dorst door het gevoel van de toorn Gods.

Dorst toont een intens gebrek aan levensreddend water. In levensnood te zijn door een gevoel van de toorn van God. De toorn van God op mij! De rechtvaardige straf die op mijn leven rust. In de gevangenis te zijn om eigen schuld en het is onmogelijk dat ik daar door eigen kracht uit verlost word.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE VEEN

Nadat ds. Joh. van Rhee in 1835 is afgezet, ontstaat er in Veen een Christelijke Gereformeerde Gemeente onder 't kruis. Na vele jaren in de schuur van Arie 't Hooft bijeen te zijn gekomen, wordt er in 1865 op een perceel grond van Zeger Blankers in

het 'blok Mussentiend' een kerk gebouwd. Van 1892 tot 1921 behoort de gemeente tot de Gereformeerde Kerken in Nederland, waarna zij zich aansluit bij de Gereformeerde Gemeenten. Nadat het gemeentebestuur heeft meegedeeld dat het kerkgebouw moet verdwijnen, betreft men in 1962 een nieuw kerkgebouw met 385 zitplaatsen aan het Mussentiend. In 1976 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 500. Vanwege verschillende bouwkundige gebreken, te weinig zaalruimte en het ontbreken van voldoende parkeerplaatsen wordt in 2019 besloten om op dezelfde plaats tot nieuwbouw over te gaan. Na tijdelijk in een bedrijfshal aan de Veensesteeg te hebben gekerkt, neemt ds. E. Bakker op 27 oktober 2023 de nieuwe Thaborkerk (met 500 zitplaatsen) in gebruik met een preek over Haggai 2:10.

De gemeente telt 307 belijdende leden en 224 doopleden.

Lezer(es), zijn dit voor u woorden of zaken? Is de nood werkelijk nood geworden?

Hoop op God

Maar er wordt van die gebondenen in vers 12 nog meer gezegd, namelijk: 'die daar hoopt'. Het is onverklaarbaar voor die mensen, maar er is in hun gevangenis een hoop op God. Die rechtvaardige God onder Wiens toorn zij liggen, is ook de Grond van hun hoop.

Voor Sion is het onmogelijk om zichzelf te verlossen.

De inwoners van Sion kennen dus een leven tussen hoop en vrees. Enerzijds drukt de hand van de HEERE hen meer en meer in die kuil: 'U kunt voor Mij niet bestaan'. Anderzijds trekt de hand van de HEERE hen naar Zich toe, waardoor ze verkleefd raken aan Zijn genadetroon en aan Zijn Woord. Zijn ze verlost? Nee, ze zijn in de kuil. Ze zitten in de banden. En met alles wat ze mogen ontvangen, onder de prediking en in de binnenkamer, moeten ze leren: het zijn niet de touwen waarmee ik uit de kuil kan komen.

Ontbonden

Er is maar één bevrijdingsmiddel: het bloed uws verbonds. Het ziet op het genadeverbond. Een eeuwig verbond, in God gesloten. In dat verbond is gesproken over de rechtvaardigheid van God om de zonden te moeten straffen. Pas als de straf is voldaan kan er van bevrijding sprake zijn. In dat verbond is ook gesproken over de barmhartigheid van God om Zich te ontfemen over zondaren en om ze

te bevrijden uit de kuil. Er is Eén Die beide deugden verhoogt en dat is de Verbondsmiddelaar.

De Heere Jezus wilde naar de aarde komen en Hij wilde met Zijn hart Borg worden, door onder de toorn van God te komen. Hij wilde afdalen in de kuil van zonde en schuld om gebondenen te gaan redden door voor hen de straf te dragen.

Hij is de Koning van Sion! In vers 9 wordt Sion opgewekt om zich daarover te verheugen. Hij zal komen, rechtvaardig, en Hij is een Heiland. Altijd gehoorzaam en toch onder de toorn van God om zo de Heiland van een gebonden Sion te zijn. Om dat te kunnen volbrengen wil Hij tevens de geslagen Herder zijn (Zach. 13:7).

Zwaar en smartelijk

Het oordeel dat Hem trof, is in woorden niet te duiden. Hoe zwaar en hoe smartelijk was Zijn lijden. Voor Hem ging de kuil dicht. Voor Hem was er geen licht en geen enkele vertroosting meer. De Middelaar heeft Zijn bloed, Zijn leven gegeven. Zacharia mag er profetisch over spreken, als in de voltooide tijd. Van Gods kant ligt het zo vast voor al die gebondenen.

Úws verbonds? Het is toch Góds verbond? Zeker, de genade en de redding is er alleen dankzij Goddelijk ingrijpen. Calvijn legt het kort en krachtig uit. Het is een verbond uit God, gesloten met de Koning van Sion. Maar het wordt ter wille van Sion gesloten en daarom is het: úws verbonds. Het wordt haar als het ware in de schoot gelegd.

Een vrije gift voor een gebondene in de kuil die geen middel ter betaling meer overhoudt.

In deze lijdenstijd worden zij door Woord en Geest bepaald bij de Koning van Sion Die voor de bevrijding heeft betaald. En het wordt hen in de schoot gelegd.

Daarom is dit een heilsboodschap. 'Verheug u zeer, gij dochter Sions, juich, gij dochter Jeruzalems! Zie, uw Koning zal u komen'. ♦

Uit:
**DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS**
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN

Over LUKAS 18:35-43

Vers 36:

'En deze horende de schare voorbijgaan, vraagde wat dat was.'

De Israëlieten moesten elk zevende jaar hun land onbewerkt laten liggen. Dan moesten ze de armen, niemand uitgezonderd, laten eten van alles wat vanzelf en zonder menselijke inspanning groeide (Ex. 23:11). Ze mochten ook niet voor de tweede keer kijken of de wijnstok en andere vruchtbomen nog wat opbrachten (nalezing). Datzelfde gold voor de oogst van het graan. Nee, ze moesten alles wat er na de oogst nog aan vrucht was, aan de armen overlaten (Lev. 19:10 en 23:22).

Nu was het zo dat, zolang de Israëlieten de Heere, hun God, oprecht liefhadden en vreesden, ze ook deze inzettingen nauwgezet onderhielden. Men vond toen nergens in Israël een bedelaar of een arm mens die vanwege het gebrek dat hij leed, ging bedelen. Daarom kon David in zijn tijd oprecht zeggen: 'Ik ben jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar heb niet gezien de rechtvaardige verlaten, noch zijn zaad, zoekende brood' (Ps. 37:25). Maar het werd heel anders toen de Israëlieten God verlieten en Hem niet meer vreesden, zoals in de tijd van onze

**De genezing van
de blinde Bartimeüs**

► **Zaligmaker.** Het Joodse volk was toen geheel bedorven, Gods geboden en heilige inzettingen werden in de wind geslagen en op een schandelijke manier veracht, zowel door de overheden als door de geestelijken en in het algemeen door heel het volk. Het waren de schriftgeleerden en farizeeën die de heilige geboden Gods openlijk vernietigden en hun eigen menselijke inzettingen daarvoor in de plaats stelden. Zo ontkrachtten zij ook dit gebod des Heeren ten aanzien van het weren van bedelaars in Israël. Het gedeelte van de tienden dat God tot onderhoud van de armen bestemd had, namen deze grijpende wolven, die in schaapskleren gingen, voor zichzelf. Ze droegen geen zorg voor arme en gebrekkige mensen, maar lieten tegen Gods uitdrukkelijke bevel toe dat zij vanwege hun gebrek gingen bedelen. Ja, zij lieten de arme mensen bedelen voor hun ogen, aan de poorten van de tempel in Jeruzalem, zonder voor hen zorg te dragen, zoals we lezen in Handelingen 3:2. We lezen daar van een zeker man 'die kreupel was van zijner moeders lijf, (...) welken zij dagelijks zetten aan de deur des tempels, genaamd de Schone, om een aalmoes te begere van degenen die in de tempel gingen'. Ja, de bedelaars en arme mensen zwierven in die tijd door het hele Joodse land en men vond ze overal schooien en hun brood bedelen. O, wat een verschrikkelijke verachting van Gods gebod! Een voorbeeld daarvan vinden we in de arme bedelaar waarvan onze tekst spreekt. De Heere Jezus ontmoet hem op de weg naar Jericho en hij wordt door Hem zeer wonderlijk en genadig van zijn blindheid genezen. We hebben de vorige keer op de omstandigheden van deze blinde man gelet, en gezien dat hij aan ons werd voorgesteld als een duidelijk beeld van alle arme, blinde zondaren en zondaressen. Zodanig zijn, zonder onderscheid, alle mensen van nature, zelfs ook Gods uitverkorenen, voordat de Heere hen door Zijn Geest bekeert en wederom geboren doet worden. Dit moeten we in het vervolg steeds goed in het oog houden om, door Gods genade, het juiste profijt voor onze ziel uit deze geschiedenis te kunnen ontvangen.

► wordt vervolgd

Het bidden van de Borg

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

In dit opschrift - Het bidden van de Borg - lezen we dus twee zaken. Allereerst, het gaat over de Borg van Sion. Van Zijn vele namen wordt hier bewust de naam 'Borg' gebruikt. Bij deze naam moeten we steeds denken aan drie woorden: 'in plaats van'. In de tweede plaats gaat het over de praktijk van Zijn bidden.

Alles wat Hij doet, verricht Hij in plaats van schuldige en dwaze mensen die niet weten te bidden zoals het behoort. Dat geldt dus zeker ook Zijn bidden tijdens Zijn aardse leven. Het geldt ook nu in de heerlijkheid van Zijn Vader. De Borg doet dit omdat er zoveel zonden, gebreken en nalatigheid in ons bidden is te verzoenen. Hij doet dit opdat het bidden van de Zijnen vernieuwd zal worden tot de tere vreze van Gods Naam. Hij doet dit om onderwijs te geven in de brede praktijk van ons bidden. Anders gezegd, Hij doet dit als Priester om te verzoenen, als Profeet om te onderwijzen en als Koning om Zijn genadeheerschappij te doen ervaren in hart en leven. Daarom hebben we zo dringend deze Borg nodig om te bidden! Dan klinkt de hartelijke belijdenis: 'Wij geloven dat wij geen toegang hebben tot God, dan alleen door de enige Middelaar en Voorspraak, Jezus Christus, de Rechtvaardige..., anderszins ware ons de toegang gesloten (Nederlandse Geloofsbelijdenis, art. 26). In de praktijk van ons bidden hebben wij, op zichzelf gerichte, aardsgezinde bidders, deze biddende Borg nodig. In alles moet Hij verzoenen, vernieuwen, voorspreken, voorbeeldig zijn en bemiddelen. De Borg treedt steeds tussen (Heidelbergse Catechismus,

antwoord 31) bij de allerhoogste Majesteit, voor Wiens aangezicht wij niet kunnen bestaan.

Zijn leven is bidden

Ten tweede gaat het dus over Zijn gebedsleven. We lezen vaak dát Hij bidt. Niet zo vaak wát Hij bidt. Het Hogepriesterlijke gebed van Johannes 17 is daarop een rijke uitzondering. Echter, allerlei aspecten van Zijn gebedsleven zijn voor ons ook van wezenlijk belang. Opdat óns bidden zal zijn alleen in Zijn Naam (Joh. 16:24), alleen krachtens Zijn voorbede en Zijn verdiensten. Zeker ook op weg naar de komende biddag. Deze Borg bidt als de zondeloze Mens, op deze vervloekte aarde, in de menselijke natuur die alle gevolgen van de zonde onderworpen was, in alles verzocht, eenzaam als nooit iemand geweest is op de aarde, het voorwerp van hoon, spot en verzoeking. Ten slotte is Hij door Judas verraden, door Zijn discipelen verlaten, door de wereld veracht en verworpen, door Pilatus veroordeeld, door Zijn vervolgers gepijnigd. Hij heeft met de machten der duisternis gestreden, als niemand anders Gods toorn gevoeld. Daarna is Hij een pijnlijke, smadelijke en vervloekte kruisdood gestorven. Dát was Zijn leven. En dit leven stond altijd in het teken van

bidden! Hij kon niet zonder. U wel? Het was voor Hem als ademen. Zoals Hij bidt, kan niemand het. Dáárom hebben we Hem zo nodig, voor elke zucht.

Zijn bidden is leven

Zonder volledig te zijn, wijzen we op de praktijk van Zijn bidden: Zijn gebedstijd, gebedshouding, gebedsinhoud, gebedsstrijd, gebedsbehoefte, gebedsdoel, gebedsaanspraak. Bij de aanvaarding van Zijn borgtochtelijke bediening, als de Borg uit het Jordaanwater opklimt, lezen we in Lukas 3:21 dat Hij bad. Meer niet. Maar deze gebedstijd is veelzeggend: er liggen drie zware jaren voor Hem. Vlak voor de gevangenneming zegt Hij: 'aldaar zal ik bidden' (Matth. 26:36). Hij bad in de hoogste nood en aanvechting, daar en aan het kruis, in Godverlatenheid, angst en pijn. Het moge bemoedigend zijn, als het ons aan woorden ontbreekt, dat zelfs Hij met dezelfde woorden bad (Matth. 26:44). Ons gebed mooi verwoorden, is dus niet van belang, als het maar hartentaal is. Als het dezelfde woorden zijn, is dat niet erg. Steeds lezen we dat Hij er behoefte aan heeft om alleen te zijn en te bidden (Luk. 9:18). Hij zocht voortdurend de heilzame afzondering, in een

Ons gebed mooi verwoorden, is dus niet van belang, als het maar hartentaal is.

woeste plaats (Mark. 1:35), zelfs in de stille nachten, alleen op de berg. Over Zijn gebedshouding lezen we dat Hij eerbiedig neerknielde (Luk. 22:41), zelfs op het aangezicht viel (Matth. 26:39). De houding is immers uitdrukking van ons innerlijk. Al antwoordt de hemel niet, toch volhardt Hij in het gebed: in zware strijd bad Hij des te ernstiger (Luk. 22:44). Ontroerend te lezen dat Hij met en voor de kinderen bad (Matth. 19:13). Hij peilt de noden en de zorgen, daarom: 'Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude' (Luk. 22:32). Hij bidt uitdrukkelijk voor 'dezen' (Joh. 17:20a), Hij wijst ze bij wijze van spreken met de vinger aan bij Zijn Vader. Hij bidt niet voor de wereld (Joh. 17:9), dat is duidelijk, maar wel voor degenen die zullen worden toegebracht (Joh. 17:20b). Als je de Borg hoort bidden, ga je vragen of Hij je bidden wil leren. Dat lezen we in Lukas 11:1. Hij heeft vanuit Zijn hart ons een

voorbeeldgebed nagelaten, zo volmaakt in orde en verwoording. Het is bedoeld als toetssteen voor ons gebed. Daarom is het blijvende gebedsonderwijs in de Catechismus (Zondag 45-52) zo noodzakelijk.

Hoe Hij bidt

Uit dit volmaakte gebed is veel te leren als het gaat om Zijn gebedsinhoud. Hij richt Zich naar boven, in de ons-vorm, in het meervoud. Zijn eerste verlangen is Gods Naam, Zijn Koninkrijk en Zijn wil. Daarna volgt onze dagelijkse verzorging, onze vergeving, blijkend uit ootmoedige verzoeningsgezindheid, en onze bewaring. Met als einde wat alleen maar de grondslag van de verhoring kan zijn. Wanneer we helemaal niets in onszelf vinden om verhoord te worden, zeg dan maar: in Zijn Naam. 'Want' is redengevend. Want het genaderijk is toch van U? Want de almachtige genadekracht kan alleen maar van U komen? Want U werkt toch alleen op Uw eigen eer aan? Drie keer, dáárom 'verhoor ons toch, Heere'.

Zo ook de gebedsinhoud van Johannes 17. De Borg begint met de eer van God en eindigt met het recht van God. Hij spreekt aan met 'Vader, heilige Vader en rechtvaardige Vader'. Zo gepast en eerbiedig. Hij gebruikt niet heel vaak Gods Naam, het is voor Hem geen stopwoord. In de stille nacht van het verraad, omringd door bange discipelen, slaat Hij Zijn ogen op naar Boven, legt Hij Zijn hart open voor de hemel. Hij bidt vragend, niet beschrijvend. Ook zegt Hij na 26 verzen geen 'Amen'. Want Hij gaat door met (voor) bidden, ook nu aan de rechterhand des Vaders. Hij blijft vragen: 'Vader, verheerlijk Uw Zoon, opdat Uw Zoon U verheerlijke'. Zo blijft Hij bidden voor mensen, die het van zichzelf niet kunnen. Opdat zij zullen bidden alleen maar in Zijn Naam.

Kunt u niet bidden? Durft u misschien niet te bidden? Er is in de genade troon een Voorbidder. Hij bidt altijd... voor overtreders (Jes. 53:12). ♦

► De Borg bad in de hoogste nood en aanvechting, daar en aan het kruis, in Godverlatenheid, angst en pijn.

Leiden in liefde

Britse jongeren zijn op drift. Uit de steekproef 'Trends, Truth and Trust' blijkt dat meer dan de helft denkt dat hun land beter af is met een sterke leider die geen rekening hoeft te houden met het parlement of verkiezingen. Daarnaast vindt 45% van de mannelijke ondervraagden dat de sterke focus op gelijkheid van mannen en vrouwen inmiddels mannen discrimineert.

G. van Veldhuizen, Gouda

De Britse omroeporganisatie Channel 4 deed onderzoek onder Generatie-Z (jongeren tussen 13 en 27 jaar oud). De uitkomsten zijn misschien opvallender dan elders, maar laten onmiskenbaar een wereldwijde trend zien. Ook in Nederland. Hoe moeten we dit duiden en wat leert de Bijbel ons?

Wereldwijde trend

Het politieke klimaat in de westerse wereld is in beweging. Populistische bewegingen, momenteel vooral aan de rechterzijde van het politieke spectrum, winnen aan invloed. Denk aan de regeringsdeelname van de PVV in Nederland, de overwinning van Trump in de Verenigde Staten en de forse winst van de AfD in Duitsland.

De regeringen in deze landen hebben veel problemen links laten liggen en hebben met hun focus op progressieve thema's de verbinding met een deel van het volk verloren. Iemand verwoordde het zo: 'Progressieve leiders begrijpen niet dat veel jonge mannen zorgen en problemen hebben. Ze zien deze mannen zelf als een probleem'. Het is te begrijpen dat jongeren dan weinig vertrouwen hebben in de overheid en hun heil zoeken bij populistische partijen.

Ook sommige reformatische Generatie-Z'ers zijn vatbaar voor deze ontwikkelingen. Via sociale media komen zij in aanraking met een veelvoud aan opvattingen. Daardoor kleuren zij mee met wereldwijde trends. Ze wantrouwen links-progressieve media met hun focus op gender en klimaat. Terwijl ze rechts-populistische leiders welwillend benaderen. Zeker als die opkomen voor traditionele waarden.

Toch is het belangrijk om kritisch te blijven. Het gevaar is dat we ons laten verleiden tot standpunten die op het eerste gezicht

lijken op Bijbelse waarden, maar bij nadere beschouwing niet overeenkomen met Gods Woord.

Kromme stok

De roep om sterke leiders is niet nieuw. In de tijd van de profeet Samuël vroeg het volk Israël ook om een koning die hen zou leiden in de strijd (1 Sam. 8). Ze waren ontevreden over Samuëls zonen, die corrupt waren en het recht verdraaiden. Het verlangen naar een koning lijkt begrijpelijk, maar de HEERE keurde deze wens af omdat het volk Hem daarmee afwees als hun enige Koning. Deze geschiedenis leert ons dat een koning die liever vertrouwt op eigen kracht dan op Goddelijke leiding geen zegen voor het volk is.

Soms wordt gezegd dat de Heere met een kromme stok een rechte slag kan slaan. De Bijbelse voorbeelden van de Perzische koning Kores en de Romeinse keizer Augustus tonen dit aan. De harten van koningen zijn in de hand van de HEERE als waterbeken (Spr. 21: 1). Deze geschiedenissen betekenen echter niet dat we ons vertrouwen mogen stellen op een 'kromme stok'. Als we het van de Trumps van deze wereld verwachten, komen we altijd beschaamd uit. 'Welgelukzalig is hij die de God Jakobs tot zijn Hulp heeft, wiens verwachting op de HEERE zijn God is' (Ps. 146:5).

In liefde dienen

Waarom spreken krachtige leiders op dit moment aan? Het is interessant om naar enkele reacties op de overwinning van Trump te luisteren. 'Hij zegt het zoals het is en is niet bang om tegen de gevestigde orde in te gaan'. Een ander gaf aan dat 'Trump staat voor een sterke mannelijke figuur in een tijd waarin traditionele mannelijkheid onder druk staat'.

Zo heeft de Roemeense presidentskandidaat Georgescu een promotiefilmpje gemaakt, waarin hij als ruiter in traditionele kleding door de sneeuw galoppeert en zwemt in een ijskoud meer. Dezelfde klanken horen we bij influencers zoals de inmiddels tot de islam bekeerde Andrew Tate. Zij promoten ideeën waarin mannen macht hebben, stoer zijn en geen emotie tonen. Ook staan

► Populistische politici zullen in de samenleving niet voor een Bijbelse kentering zorgen.

ze voor een levensstijl waarin mannen superieur zijn aan vrouwen.

In de focus op mannelijkheid valt het 'ik-gerichte' op. De Bijbel wijst ons een uitnemender weg: de liefde, die leidt tot zelfverloochening. 'Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op en volge Mij'. Paulus roemt liever in zijn zwakheden, opdat de kracht van Christus dan zichtbaar wordt: 'want als ik zwak ben, dan ben ik machtig' (2 Kor. 12:10).

Man-zijn draait niet om macht of superioriteit. Christus leert ons dat mannen hun verantwoordelijkheid verstaan en dat zij in liefde dienen. Als Heere en Meester waste Hij de voeten van Zijn discipelen. Als de Leeuw uit Juda's stam diende Hij door Lam van God te worden.

Eigen positie christendom

Wie Bijbels wil leven, laat zich niet leiden door het keuzemenu van deze wereld. De onderzoekers van Channel 4 concluderen dat Generatie-Z zowel de meest populistische als de meest progressieve generatie is. Dit lijkt tegenstrijdig, maar laat zien hoe verdeeld onze tijd is. In de media lijkt het alsof dit momenteel de enige twee smaken zijn; precies wat er gebeurt in tijden van polarisatie. We worden als het ware gedwongen om te kiezen. Beide stromingen zijn niet gebaseerd op Gods Woord; met een keuze uit deze twee komen we op z'n best van de regen in de drup. De leus van de 19e-eeuwse staatsman Groen van Prinsterer blijft daarom actueel: 'Tegen de revolutie het Evangelie!'

Het christelijk getuigenis is ook in de 21e eeuw onmisbaar. De progressieve idealen hebben de westerse wereld kwetsbaar gemaakt. Tegelijkertijd zullen populistische politici niet voor een Bijbelse kentering zorgen. Moreel verval, verwarring en anarchie liggen op de loer als leiders zich niet afhankelijk weten van hun Schepper en niet beseffen dat ze eenmaal verantwoording moeten afleggen. Deze tijd van progressieve drammerigheid en populistische grootspraak vraagt leiders die vanuit Bijbelse waarden in liefde dienen. ♦

Een bezoeker te middernacht

J. van 't Hul, Lieren

En er was een mens uit de farizeeën, wiens naam was Nicodémus.

Johannes 3:1

In het holst van de nacht zegt iemand in Jeruzalem: 'Rabbi, wij weten...' (Joh. 3:2b). Het is een lid van de orthodox-Joodse partij, de farizeeën. Zo iemand weet het dus. Een farizeeër kan God loven en danken dat hij gelukkig niet is zoals andere mensen, hij kan altijd geloven en altijd bidden. De man die hier aan het woord is, is een gerespecteerd beroepstheoloog, een rechtzinnig schriftgeleerde, een vroom mens die veel aan Bijbelstudie doet en de wet van Mozes bestudeert tot op de tittel en de jota. Dit is een ambtsdrager, een overste der Joden en lid van het Sanhedrin, de raad die straks het doodsvonnissen over Christus gaat vellen.

Deze man is ook al op leeftijd, want straks zegt hij van zichzelf '... nu oud zijnde' (vers 4). In deze nacht zegt dit hyper-vrome mens: 'Rabbi, wij weten...' Hij weet het dus. Hij is met al zijn letterkennis rijk en verrijkt. Maar wat hij weten móet, wat tot zijn eeuwige zaligheid dient, daar weet hij nog niets van. En wat hij wel weet is allemaal te kort voor de eeuwigheid.

'En er was een mens uit de farizeeën, wiens naam was Nicodémus, een overste der Joden'. Johannes is de enige van de evangelisten die over deze Nicodémus schrijft. Hij bericht zelfs driemaal over hem, in Johannes 7 vers 50 tot en met 52, en Johannes 19 vers 39 tot en met 42, en nu hier, in Johannes 3.

De geschiedenis uit Johannes 3 vindt plaats ergens in Jeruzalem, de heilige stad. Het Paasfeest is net achter de rug. Als de van God Gezondene had Christus op het feest vele wonderen en tekenen gedaan. Daarop waren

er velen in Zijn Naam gaan geloven (Joh. 2:23).

Nu is het nacht. De straten zijn verlaten. De stad slaapt. Maar er zijn er in elk geval twee die niet slapen. Nicodémus kan niet slapen omdat de rust hem is opgezegd. En Israëls Wachter slaapt en sluimert niet omdat Hij in deze nacht iemand tot Zich gaat trekken met touwen der liefde en koorden van goedertierenheden. In deze nacht komt die ene mens tot Christus. Het is een mens uit de farizeeën, iemand uit de groep waarvan niemand in Hem geloofde (Joh. 7:48). De hemel gaat onderscheid maken waar geen onderscheid is. 'Hoe vrij toch is God in de verheerlijking van Zijn genade. Hij kent de schapen die Hij toebrengen moet, al verkeren zij in de grootste vijandschap' (G.H. Kersten).

De aristocraat Nicodémus haast zich langs de verlaten straten van Jeruzalem. Ook Nicodémus was getuige geweest van de wondertekenen die Jezus rond Pesach had gedaan. En hij had ook al Zijn wonderlijke woorden over het Koninkrijk der genade gehoord. Al die dingen hadden het hart van deze farizeeër geraakt. Want wat Jezus had gesproken, dat was allemaal zo heel anders geweest dan hem altijd was voorgehouden, en ook zo anders dan hij als schriftgeleerde altijd aan het volk had geleerd. Nicodémus zit geestelijk in het donker, is vastgelopen in zijn eigen godsdienst en wil als een onwetende onderwezen worden in de dingen van het Koninkrijk der hemelen. Nicodémus is bezorgd over zijn ziel.

► wordt vervolgd

Brand bij de burenen: Wat zegt het ons?

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Ongehoorzaamheid aan synodebesluiten en een andere manier van Bijbellezen veroorzaken een crisis in de Christelijke Gereformeerde Kerken. Er is brand bij de burenen. Wat heeft deze brand ons te zeggen? En kan zo'n brand ook in de Gereformeerde Gemeenten ontstaan? Of smeult het vuur al?

De crisis in de Christelijke Gereformeerde Kerken gaat ook ons aan. 'En hetzij dat één lid lijdt, zo lijden al de leden mede', schreef Paulus aan de gemeente in Korinthe. Wij belijden dat onze gemeenten, door Gods genade, een openbaring zijn van het lichaam van Christus, maar zeker niet de enige! Dat betekent dat de nood in een ander kerkverband ons raakt. Daar komt bij dat we dankbaar gebruik maken van publicaties vanuit de Theologische Universiteit van de Christelijke Gereformeerde Kerken. Ik noem de hoogleraren A. Baars, J. van Genderen, H.J. Selderhuis, W. van 't Spijker en W.H. Velema.

Tekenen der tijden

Er komt nog iets bij. Ook gebeurtenissen in de kerken behoren tot de tekenen der tijden waarover Christus sprak dat we er acht op moeten slaan. We hebben geestelijk licht nodig om ontwikkelingen in kerken te duiden. Opvallend is dat de grootste veranderingen vaak met de 'mooiste' argumenten worden verdedigd. We zagen dat in het vorige artikel bij prof. De Bruijne. Wie vasthoudt aan de reformatorische leer van Gods Woord lijkt bij hem achter te lopen. Het is

belangrijk om door zulke redeneringen heen te prikken. Daar hebben we geestelijk inzicht voor nodig. Ons past in dit alles niet een houding van onverschilligheid, alsof het ons niet aangaat. Ook zeker geen houding van hoogmoed, alsof de Bijbel in onze handen een vertrouwd plaats heeft dan elders. Wie een generatie geleden gezegd zou hebben dat de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) praktiserende homo's zou toelaten tot het Avondmaal en tot de ambten, zou op ongeloof gestuit zijn. Een kerkverband dat het Schriftgezag hoog in het vaandel heeft (denk bijv. aan prof. J. van Bruggen), maakt toch niet zulke ontwikkelingen door! Maar, het gebeurt voor onze ogen. Waarom zouden onze gemeenten niet kunnen volgen? Als de Heere Zich terugtrekt, wat blijft er dan van ons kerkelijk leven over? En, geven wij de Heere niet veel oorzaak om Zich terug te trekken?

Genesis 3

In het vorige artikel zagen we dat een denken vanuit het eigen ik ondermijnend werkt voor het gezag van een synode, en vooral van de Bijbel. Hiermee komen we bij een kern van

de zaak. In de westerse samenleving is een geweldige nadruk komen te liggen op het eigen ik. (Zie hiervoor het leerzame boek "Een nieuwe, vreemde wereld" van Carl Trueman). Deze ontwikkeling sluit heel goed aan bij Genesis 3, waar de vorst der duisternis inspeelde op het eigen ik. 'Gij zult als God wezen, kennende het goed en het kwaad'. Dat betekent dat de mens niet meer onderworpen is, maar zelf gaat bepalen wat goed en kwaad is. Onze wil is nu totaal verdorven en tegenovergesteld aan wat God vraagt. Genesis 3 moet ons daarom als een ontdekkend hoofdstuk bijblijven, opdat we ons niet zouden verheffen, maar nederig en gehoorzaam buigen voor de Heere. Mij valt op dat die diepte van de zondeval nauwelijks doorklinkt bij hen die voorstander zijn van bijvoorbeeld vrouwelijke ambtsdragers. Al te gemakkelijk wordt ervan uitgegaan dat we in staat zijn Gods Woord te verstaan. Maar, dat betekent ook dat als de diepte van Genesis 3, de werkelijkheid dat we gevallen mensen zijn, niet echt doorwerkt in ons leven, in onze prediking, pastoraat en onderwijs, wij hetzelfde gevaar lopen van innerlijke uitholling van de Bijbel. Dan gaat er van alles schuiven, terwijl we menen in het spoor van Gods Woord te gaan. De Heere mocht ons bewaren voor geestelijke verblinding.

Onze manier

Ook rond het gezag van kerkelijke vergaderingen moeten we alert blijven voor een houding van 'De classis, de synode kan het wel vinden, maar wij doen het op onze manier'. Mogen er vrije liederen worden gezongen voor of na de kerkdienst, andere formulieren gebruikt bij Doop en Avondmaal, in kerkelijke samenkomsten andere vertalingen dan de Statenvertaling worden gebruikt? Allemaal onderwerpen van gemeenschappelijk belang waarover we gezamenlijke afspraken hebben gemaakt. Hoe belangrijk is het om loyaal te zijn, opdat we als gemeente ons niet vervreemden van het kerkverband. Want dat proces is funest geworden in de Christelijke Gereformeerde Kerken. ♦

► slot

In memoriam

ds. J.S. van der Net

21 november 1941 — 26 februari 2025

ds. C.G. Vreugdenhil, Houten

De laatste preek van ds. Van der Net was in Leiderdorp en ging over Mozes op de berg Nebo. Hij had toen niet kunnen denken dat hijzelf in Nebo terecht zou komen. Boven de lift hangt een klein beeld van Mozes op de berg. Hij keek daar altijd even naar en als hij de lift in ging, zei hij vaak: 'Hier ging mijn laatste preek over.'

Ruim heeft hij mogen getuigen van zijn liefde tot de Heere en het verlangen om heen te gaan naar het hemelse Kanaän. Ik had al verschillende keren afscheid van hem genomen als ik hem bezocht in het ziekenhuis, maar altijd weer wees hij met zijn vinger naar boven. Soms straalde zijn gezicht. Hij heeft zijn wens verkregen.

Onze geliefde vriend en broeder Jan Simon van der Net werd geboren op 21 november 1941 te 's-Gravenhage. Hij groeide op in de Haagse Schilderswijk. In het gezin ging men niet naar de kerk. Hij was zestien jaar toen zijn grootmoeder op sterven lag. In die tijd werd hem duidelijk dat we niet zomaar leven, maar eens voor God moeten verschijnen. Er kwam een stuk onrust in zijn leven en de vraag rees: 'Waar leef ik naartoe?' Hij ging lezen in een oud bijbeltje van zijn vaders opa. De Heere opende zijn ogen voor Zijn majesteit, maar ook voor Zijn liefde. Hij ging zoeken naar het doel van zijn leven. Maar er bleef onrust.

Aanvankelijk ging hij naar de Hervormde kerk, daar heeft hij belijdenis gedaan en is hij gedoopt. Maar hij kreeg geen antwoord op zijn diepste levensvragen. Op een zondag kwam

hij in de Gereformeerde Gemeente terecht. Die dienst werd voor hem onvergetelijk en heeft zijn leven radicaal veranderd. Het was een doopdienst die geleid werd door dominee K. de Gier. Daar hoorde hij de bevrijdende boodschap dat de zaligheid helemaal van God uitgaat: 'De opzoekende zondaarsliefde van God naar een verloren mens.' Vanaf die tijd is hij elke zondag naar de Gereformeerde Gemeente gegaan. In die gemeente heeft hij op de jeugdvereniging ook zijn vrouw leren kennen.

In zijn hart kwam de begeerte om predikant te worden. Hij had veel bezwaren, maar de Heere nam alle bezwaren weg met de woorden: 'Want het Woord Gods is levend en krachtig en tweesnijdender dan enig tweesnijdend zwaard'. Hij werd in 1972 toegelaten tot de Theologische School in Rotterdam.

Na de beëindiging van zijn studie in Rotterdam verbond hij zich in 1976 aan de gemeente van Utrecht. De Heere heeft zijn arbeid daar rijk gezegend. Hij diende de gemeente tot 1982. Na Utrecht volgden de gemeenten van Hendrik-Ido-Ambacht (1982), Dordrecht (1985), Apeldoorn (1991) en Houten (2001).

Per 1 mei 2012 heeft ds. Van der Net eervol emeritaat gekregen.

Bij zijn veertigjarig jubileum sprak hij: 'Veertig jaar lang mocht ik door Gods goedheid de boodschap van Christus' zondaarsliefde prediken. Er zijn moeilijke tijden geweest, maar toch, Gods goedertierenheden hebben geen einde genomen. Is dat niet de ervaring van al Gods kinderen? Maar juist in die drukwegen is er maar één plaats: dicht bij de Heere schuilen! Mijn genade is u genoeg. Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht.

Naar de begeerte van zijn hart mocht hij al die jaren Christus aanwijzen en aanprijzen als een volkomen Zaligmaker voor in zichzelf verloren zondaars. Verwondering blijft over vanwege Gods trouwe hulp voor een in zichzelf onwaardige dienaar. De Heere wilde hem als een instrument gebruiken om mensen te leiden tot Jezus. Hij bracht een eerlijke, eenvoudige en heldere boodschap waarin hij jong en oud wilde betrekken. Heel vaak sprak hij de jeugd aan met: 'Meisjes en jongens...'

Ik las in een interview met ds. Van der Net: 'Sinds ik met emeritaat ben, word ik met steeds meer liefde innerlijk gedreven om het Evangelie aan de harten te leggen en de schoonheid van de Heere Jezus zoveel mogelijk uit te stallen en aan te bieden.'

Wat mogen we hem met jaloersheid nastaren! Ds. Van der Net mocht Thuis komen. "Zalig zijn de doden, die in den Heere sterven; opdat zij rusten mogen van hun arbeid (Openb. 14:13). Hij mag nu eeuwig zingen van Gods goedertierenheden! ♦

In de tijd waarin onze opa's en oma's kinderen grootbrachten, waren rust, reinheid en regelmaat belangrijke waarden in de opvoeding. In drie artikelen wil de Werkgroep Gezin aandacht geven aan deze waarden. In dit eerste artikel schrijven we over rust.

Rust van alle beslommering

Werkgroep Gezin

Het is bijzonder op te merken hoe de Heere in de schepingsorde de rustdag een plaats gaf (Gen. 2:3). Al voordat de Heere de Tien Geboden aan Mozes gaf, was de rustdag een instelling en gebod van Hem. In het kader van de opvoeding mag de aandacht voor rust een grote plaats innemen.

Het is niet eenvoudig om in deze tijd aan orde en structuur vast te houden. De Bijbel tekent de duivel als de 'diabolos', dat letterlijk vertaald 'door de war-schopper' betekent. Hij probeert alle orde, structuur en regelmaat te doorbreken om daarmee de afstand tot onze Schepper te vergroten (www.bijbelsopvoeden.nl). In een gezin mag er rust gevonden

worden van alle beslommeringen buitenshuis. Hier mag elk gezinslid op adem komen. Rust is een belangrijke voorwaarde voor onze kinderen om gezond op te groeien. Concreet kan gedacht worden aan de volgende zaken:

- Rust brengen in een gezin begint bij u als opvoeder. Probeer te

werken aan voldoende slaap. Zeker als er kleine kinderen in een gezin zijn, kan het lastig zijn om voldoende slaap te krijgen. Probeer op tijd naar bed te gaan (spreek dit eventueel met elkaar af). Creëer als moeder voldoende rustmomenten voor uzelf in een dag. Neem bijvoorbeeld 's middags een uur rust, zodat u kunt opladen voor de avondspits.

- Kijk als echtpaar kritisch naar de agenda. Bespreek hoe de verhouding tussen gezin, werk en kerk in jullie gezin functioneert. Bekijk hoe het is gesteld met de aanwezigheid van vader en moeder in de avond, zeker als kinderen groter worden.
- Zorg voor een goede balans tussen de drukte van een werkweek en de rust in een weekend en bespreek hoe familiecontacten, vriendenbezoeken en uitjes een goede plek krijgen in de agenda.
- Zorg ervoor dat kinderen voldoende slaap krijgen in de nacht. Tijdens het slapen groeien kinderen, verwerken ze wat ze overdag geleerd hebben en krijgen ze nieuwe energie voor de volgende dag.
- Rust is niet alleen voldoende slaap, maar ook het beperken van prikkels. Gun je kind momenten van rust, na schooltijd of in het weekend, waarin het tot zichzelf kan komen en ervaringen van de dag kan verwerken.
- Beperk ook de keuze in speelgoed. Verschillende soorten speelgoed is niet verkeerd, maar bij te veel keuze kan een kind overprikkeld raken.
- Weest u zich bewust van uw telefoongebruik, en verminder als het nodig is. Houd een paar dagen bij hoe vaak de telefoon wordt gepakt en hoe lang die wordt gebruikt. Probeer eventueel een aantal vaste momenten in te plannen om de telefoon te checken en noodzakelijke dingen te regelen.
- In een leven met de Heere is het nodig rust en stilte te vinden om de Bijbel te lezen en te bidden. Een stapel was vouwen,

► Rust is een belangrijke voorwaarde voor onze kinderen om gezond op te groeien.

stofzuigen, administratie bijwerken, al deze taken houden niet op. Maar maak tijd en ruimte voor Gods Woord. De tekst van het dagboek 's ochtends kan de hele dag meegaan, ook tijdens het koken of de was opvouwen.

Geestelijke kwekerij

Kinderen grootbrengen is hard werken. Johannes de Swaef, pedagoog in de tijd van de Nadere Reformatie, wijst ouders in zijn boek "De geestelijke kwekerij" onvermoeibaar op hun belangrijkste, Bijbelse plicht: 'kinderen opvoeden tot een godzalig leven. Zo'n opvoeding stelt de eeuwige belangen centraal en onderwerpt daaraan alle tijdelijke, dagelijkse plichten'. Onze tijd is anders dan de tijd van de Nadere Reformatie, maar de eis die in Gods Woord klinkt om onze kinderen christelijk op te voeden én de belofte die ouders bij de Heilige Doop gegeven hebben om hier in gehoorzaamheid uiting aan te geven, blijven van kracht.

Soms is het goed om een stapje terug te doen en even na te denken.

Maak tijd en ruimte voor Gods Woord.

Neem als echtpaar deze week de tijd om samen na te denken over deze vragen:

- 1) Hoe geven wij praktisch vorm aan de opdracht om onze kinderen godzalig op te voeden, zoals we beloofd hebben bij de doop?
- 2) Hoe is het gesteld met het brengen van rust in ons gezin en wat kunnen we komende maand verbeteren? ♦

Eventuele reacties naar
chrisjandeleeuw@gezinsgids.nl

► volgende week deel 2: reinheid

ROBERT MURRAY MCCHEYNE
(1813-1843)

Lieve vrienden, bid om een volkomen openbaring van Jezus. Wees niet tevreden als u slechts een deel van Hem kent. Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt.

Christus wordt levend genoemd, omdat Hij de Levende is. Hij heeft het leven in Zichzelf. Hij is de ongeschapen God, Die alleen onsterfelijk is. Hij ontleent Zijn leven en bestaan aan niemand anders. Zo zegt Hij in Openbaring 1: 'Ik ben de Eerste en de Laatste en Die leeft'. En in Johannes 5 vers 26 zegt Hij: 'Want gelijk de Vader het leven heeft in Zichzelf, alzo heeft Hij ook de Zoon gegeven het leven te hebben in Zichzelf'. Degene met Wie we te doen hebben, is de ongeschapen levende God.

Christus wordt levend genoemd omdat Hij de oorsprong van het leven is. Iedere ziel die geestelijk leven heeft, ontvangt dit uit Hem. Hij maakt de ziel levend en onderhoudt dat leven. Zo wordt het ook gezegd in Johannes 1: 'In Hetzelfde was het Leven, en het Leven was

De laatste nodiging in de Bijbel

het Licht der mensen'. Ook zegt Hij: 'Ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben en overvloed hebben' (Joh. 10:10). En in Jeremia 2 vers 13 noemt Hij Zichzelf 'de Springader des levenden waters'. Ten slotte nodigt Hij in Johannes allen die dorstig zijn om te komen en te drinken. Degene met Wie we te doen hebben, is de Levensvorst, de Oorsprong van al het geestelijke leven.

Het is de Levensvorst Die alle dorstigen nodigt om te komen en te drinken. Maar er is niets wat door onbekeerden minder begrepen wordt dan de aanbidding van vrije genade. Van nature hebben wij zo weinig begrip van wat vrije genade betekent. We kunnen niet geloven dat God Zijn Zoon als onze Zaligmaker kan aanbieden, zolang wij nog slecht en doemwaardig zijn voor Hem. Van nature verzetten wij er ons tegen. We willen Gods Woord niet geloven.

Toch werd de koperen slang opgericht voor heel Israël, opdat men daarop mocht zien en blijven leven. De engelen hebben in de velden van Efratha de boodschap laten horen: 'Zie, Ik verkondig u grote blijdschap, die al den volke wezen zal'. En de laatste nodiging in de Bijbel is: 'En die dorst heeft, kome; en die wil, neme het water des levens om niet'. ♦

Uit: "Bij U Heer" is de Levensbron, uitg. Den Hertog, 2023

Een Toevlucht en Sterkte

Kerkenraad Bodegraven

‘God is ons een Toevlucht en Sterkte’, staat er boven de entree van de Bethelkerk in Bodegraven. Dat maakt de HEERE waar: op biddag 12 maart is het 100 jaar geleden dat de Gereformeerde Gemeente van Bodegraven geïnstitueerd werd.

Het plein van de kerk functioneert als publiek terrein. Rondom het 750 zitplaatsen tellende kerkgebouw vertellen de manshoge transparante ramen dat elke voorbijganger welkom is. Het ontstaan van de gemeente is vergelijkbaar met andere Gereformeerde Gemeenten. Tussen 1920 en 1925 komen bezwaarders uit de Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerk in Bodegraven bij elkaar in de melksalon in de Kerkstraat. Dit uit onvrede over de prediking en het kerkelijk leven in de genoemde kerken. Ook wordt er ‘vergaderd’ in de stal bij groenteboer P. van Wensveen (in de volksmond ‘Piet de Knol’) aan de Oud-Bodegraafseweg. Bij Cornelius

Veldhuijzen thuis in de Nieuwstraat worden eveneens samenkomsten en gezelschappen gehouden. Zijn opa werd als ouderling in 1841 met Ledeboer afgezet, en hij kwam in 1920 in Bodegraven wonen. De bijeenkomsten hadden dan ook een sterk Ledeboeriaans karakter, door de Bodegraafse families Van Wensveen en Veldhuijzen. Wanneer de Gereformeerde Gemeente op 12 maart in 1925 door ds. W. den Hengst geïnstitueerd wordt met de tekst uit Galaten 5:13: ‘Dient elkander door de liefde’, worden Veldhuijzen en Van Wensveen echter geen lid. Ze willen de Hervormde Kerk, ‘de planting Gods’, niet verlaten.

De eigenlijk oprichter van de gemeente is J.G. Hakkenberg, de vader van ds. D. Hakkenberg. Hij is boekhouder bij Cornelius Veldhuijzen en begint later een kaashandel in de Koningstraat. Hij gaat naar Leiden om de aanvraag voor de instituering in te dienen. De kerkenraad van Leiden had eerder het voorstel in de classis Amsterdam gedaan om in Bodegraven een gemeente te stichten. Hij regelt ‘alles’. De dominees Fraanje, Van Oordt en Kieviet, die in weekdiensten in de ‘lokaaltjes’ voorgaan, eten en slapen bij hem. Na de instituering wordt de ‘kerkelijk denkende’ Hakkenberg diaken, totdat hij in 1935 naar Utrecht vertrekt.

Eind 1925 komt de jonge gemeente samen in twee nieuwgebouwde woningen in de Koningstraat, die ingericht worden om kerkdiensten te houden. In dit ‘kerkje’ bevinden zich 100 zitplaatsen. Ruim gebouwd voor de 31 leden en 59 doopleden in 1926. In dit kerkje preekten ook twee predikanten die in Bodegraven gewoond hebben: ds. G. van Reenen (1925-1928) en ds. J.D. Barth (drie maanden in 1928).

Door groei van de gemeente ontstaat ruimtegebrek en moeten groentetuintjes aan de Stationsweg plaatsmaken voor een nieuwe kerk. In 1961 wordt het nieuwe gebouw met 250 zitplaatsen in gebruik genomen. Gedurende 33 jaar is ambtsdrager E.J. van Schotthorst een beeldbepalende figuur in de gemeente. Een verbinder en een bouwer.

In 1981 neemt ds. A. Bac het beroep naar onze gemeente aan. Hij blijft als predikant 22 jaar in ons midden. Een man die de vrede zoekt en Christus aanprijst voor verloren zondaren. In 1995 wordt het huidige kerkgebouw aan de Dronensingel in gebruik genomen. De gemeente is sinds 1990 enorm gegroeid tot bijna 1000 leden. Niet ons geloof, maar Gods trouw en goedheid zijn bepalend geweest voor heel het kerkelijk en geestelijk leven in Bodegraven. Vanwege die trouwe zorg van de Heere voor de gemeente door de jaren heen komen er vruchten. Als de kerkgangers het kerkgebouw verlaten, worden ze hierop gewezen: ‘Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn’. ♦

Zijn almacht, liefde en trouw

Kerkenraad Oostkapelle

Op 7 maart bestaat de gemeente van Oostkapelle 125 jaar. Toen de gemeente haar 100-jarig bestaan herdacht, verscheen het jubileumboek "Het beschermend Schild", geschreven door P. Davidse.

In dat boek schreef ds. H. Paul dat herdenken meer is dan alleen maar het verleden naar voren te halen. Het gaat er ook om er lessen uit te trekken en Gods daden te zien, waarin Zijn almacht, liefde en trouw tot uiting komen. Die goedheid van God is ook in de afgelopen 25 jaar tot onze verwondering gebleken. De Heere zegende Zijn Woord aan de harten van velen, ook in deze laatste langdurige periode van vacant zijn.

In oktober van het jaar 1899 kochten een vijftal mannen een perceeltje bouwland, "het Weeltje" genoemd, gelegen aan de oostkant van het dorp Oostkapelle om daar een kerk te laten bouwen. Tot die tijd kerkten de Ledeboerianen in Middelburg of in Aagtekerke. Deze gemeenten waren van mening dat er in Oostkapelle een zelfstandige gemeente moest komen. Nadat de kerk gebouwd was, werd er in de consistorie een inschrijving gehouden. Er werden 31 mannelijke en 35 vrouwelijke leden en 89 doopleden ingeschreven. Samen 155 zielen. De gemeente groeide geleidelijk tot wat per 31 december 2024 de huidige stand was: 399 leden en 306 doopleden.

Psalm 84

Op 9 februari 1900 werd een vergadering belegd in opdracht van de classis en werden door de

23 aanwezige leden stemmen uitgebracht op de gestelde kandidaten ambtsdragers.

Op 7 maart kwam men in de nieuwe kerk samen voor de instituering. Ds. David Janse, de predikant van de Ledeboeriaanse gemeente te Middelburg en consulent van Oostkapelle, leidde de dienst. Hij deed dit aan de hand van de tekst uit Psalm 84:10: 'O, God, ons Schild, zie; en aanschouw het aangezicht Uws Gezalfden'.

Op initiatief van de jonge lerend ouderling G.H. Kersten van de Kruisgemeente te Meliskerke kwam er overleg met de Ledeboeriaanse gemeenten op Walcheren. Men kwam al snel overeen elkaars attestaties over te nemen en de kansel voor elkaar open te stellen. Deze toenadering heeft uiteindelijk geleid tot het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten in 1907.

In 1909 werd ds. H. Kieviet predikant van Aagtekerke en daarna vergaderden de kerkenraden van Aagtekerke en Oostkapelle niet meer samen.

Beide gemeenten werden nu volledig zelfstandig vanaf begin 1910. Op initiatief van de geliefde consulent ds. R. Kok kwam er in 1925 een orgel in de kerk. Er werd in die tijd geen dominee beroepen, omdat ds. Kok zijn aantal preekbeurten in Oostkapelle vanaf 1921 sterk verruimde: minimaal 42 keer per jaar.

Davids gebed

In juni 1939 nam kandidaat A. Visser het gecombineerde beroep aan van Aagtekerke en Oostkapelle. Vanaf 1945 tot 1973 was de gemeente vacant. Groot was de blijdschap toen kandidaat J. Driessen het beroep aannam. Vlak na zijn vertrek in 1977 nam ds. A. Bac de herdersstaf op. In 1981 deed ds. C. Harinck zijn intrede. Hij diende de gemeente tot 1993. Tijdens zijn ambtsbediening is in 1984 een reformatorische school gestart. Ook breidde het verenigingsleven en het bijbelkringwerk zich uit. In 1994 nam ds. H. Paul het beroep van de gemeente aan. Hij diende de gemeente tot aan zijn emeritaat in 1999. Ds. A.B. van der Heiden (2001-2004) was de laatste predikant. Het gebed van David in Psalm 84 blijft passend bij deze herdenking; 'O, God, ons Schild, zie; en aanschouw het aangezicht Uws Gezalfden'. ♦

De christelijke leraar

Werkgroep Onderwijs

Jaarlijks wordt eind januari een 'Week van het reformatorisch onderwijs' georganiseerd. In deze week wordt een symposium over christelijk leraarschap gehouden.

Dit jaar sprak oud-EO-directeur en mediaman Andries Knevel over 'Echt en oprecht. Christelijk leraarschap tegen de stroom in'. Wat is een christelijke leraar anno 2025? Allereerst sprak hij over de reformatorische zuil. In deze zuil is de achterliggende jaren veel veranderd. Het is een geperforeerde zuil geworden. De invloed van de media in de leef- en belevingswereld van de jongeren is daarbij merkbaar.

Knevel veranderde deze middag de driehoek gezin-kerk-school in kerk-gezin-media. De docent staat in zijn beeld in het midden van de driehoek. Hij moet een bemiddelende rol vervullen. 'Alleen door met toewijding die positie in te nemen, kan tegenwicht worden geboden aan de perforatie van de refozuil, die steeds minder vanzelfsprekende bescherming biedt', aldus een citaat van Knevel (te lezen op de website van Driestar-educatief).

Vreze des Heeren

Christelijk leraarschap roeit tegen de stroom in en geeft antwoorden op kritische vragen, maar wel vanuit een Bijbelse visie. Dat kunnen vragen zijn die jongeren hebben over geloofsopvattingen, over kerkelijke verschillen, over de relatie met de wereld, enzovoorts. Voorbeelden van zulke vragen kent u wel: Bestaat God? Hoe kan God het lijden toestaan? Hoe exclusief is het christendom? Wat is bidden? Is God er ook voor mij?

Welk soort docent is nodig om deze vragen te beantwoorden? Ook daarvan gaf Knevel enkele voorbeelden.

► 'De christelijke leraar staat voor de taak de geestelijke traditie vruchtbaar te maken voor de identiteitsvorming van de leerlingen'.

Naast bemiddelaar tussen gezin, school en media moet hij 'de reformatorische nadruk op de ernst van het leven, de toe-eigening van het heil en de tere vreze des Heeren niet veronachtzamen. Tegelijk staat hij voor de taak deze geestelijke traditie vruchtbaar te maken voor de identiteitsvorming van de leerlingen'.

Moderne media

In de forumdiscussie na het referaat werden verschillende opvallende zaken besproken. Het ging onder andere over de invloed van de moderne media in de driehoek gezin-kerk-school. 'Niet vader en moeder, niet de dominee, de ambtsdrager, de kerkelijk werker, niet de docent, maar de media beïnvloeden in hoge mate het denken en handelen van onze jongeren', aldus een van de forumleden. Deze constatering wijst ons op een werkelijkheid. Op allerlei manieren proberen we onze jongeren tegen de invloeden van de media te beschermen, maar de dijken lijken doorgebroken te zijn. Vanuit die

werkelijkheid moet de docent luisteren naar de kritische vragen van jongeren. 'Sluit in alles wat je doet dicht aan bij hun belevingswereld. Op de gestelde vragen heeft de docent antwoord te geven, maar... heeft hij wellicht dezelfde vragen en dezelfde twijfels als de jongeren?'

Ook deze verzuchting was te horen tijdens de forumbespreking. Zijn onze docenten wel voldoende ingeworteld in de gereformeerde traditie? Inworteling in de lange gereformeerde traditie waarin we mogen staan, kan een dam opwerken tegen de huidige zorgvolle ontwikkelingen. In dit verband werd een vurig pleidooi gevoerd voor de inworteling van docenten in de leer, de levensstijl en de traditie van de gereformeerde gezindte.

Praktische oproep

Hierin ligt niet alleen een opdracht voor individuele docenten en leerkrachten, maar ook voor de scholen als geheel. Er zijn verschillende mogelijkheden om aan de verworteling aandacht te besteden. In de afgelopen jaren zijn er bijvoorbeeld drie programma's op de markt gebracht: het boek 'Gidsen' (met een aanbevelingswaardig praktisch werkboek) van Driestar educatief; het project 'Onderwijs van Waarde' (dat onder andere een 'moreel kompas' heeft ontwikkeld) van de VGS, en 'Bijbels Onderwijzen' (een handreiking waarin de uitgangspunten voor christelijk onderwijs worden beschreven) door KOC.

Mogen wij aan de hierboven beschreven lezing en inzichten een praktische oproep verbinden? Scholen: maak werk van de inworteling van docenten en leerkrachten in de gereformeerde traditie en doe iets met de aangeboden programma's! Geef ze een plaats in de school- en jaarplannen en vergeet daarbij ook niet om samen terug te kijken naar de geschiedenis van de eigen school. Vanuit welk ideaal is de school eigenlijk opgericht? En wat betekent dat voor het onderwijs in 2025? In het verleden heeft de Heere het onderwijs, gegeven op grond van Schrift, belijdenis en uit de gereformeerde traditie, willen zegenen. Is het uw uitzien dat de Heere dat ook in 2025 wil doen? ♦

reacties naar
p.kieviet@hoeksteenscholen.nl

Het hart naar boven

Leven en betekenis van Jodocus van Lodenstein

dr. W. Fieret

uitg. Den Hertog; 357 blz., € 29,90.

Dit boek is ter gelegenheid van het gouden jubileum van het Van Lodensteincollege uitgegeven in samenwerking met uitgeverij Den Hertog. Het lezen maakte, opmerkelijk genoeg, tal van herinneringen wakker aan de tijd dat ik leerling en (later) geschiedenisleraar was in Amersfoort. De oorzaak hiervan moet wel zijn dat in die eerste decennia van zijn bestaan voluit werk gemaakt werd

van bewustwording en doordenking van de geestelijke wortels van de school: de Reformatie en in het bijzonder de Nadere Reformatie. Daarvan was de 17-eeuwse naamgever Van Lodenstein een duidelijke exponent. In de lessen, en soms in koorzang en via exposities, werden de leerlingen hiermee nadrukkelijk bekendgemaakt. Hopelijk is deze hartelijke betrokkenheid op de identiteit nog steeds zo sterk. Bestuur, directie en personeel: blijf dat stimuleren! Daartoe kan deze jubileumuitgave zeker inspireren.

Het getuigt van vakmanschap en noeste arbeid hoe oud-collega Fieret Van Lodenstein in zijn tijd en context plaatst. Van Lodenstein wordt niet kritiekloos, wel waarderend in beeld gebracht. Zijn diepste drijfveer was: leven tot Gods eer en beoefening van de praktijk der godzaligheid. Van Lodenstein was een veelzijdig predikant, schrijver en dichter, die in cruciale tijden een grote rol speelde in de verhouding tussen kerk en staat. Hij was in Utrecht plaats- en tijdgenoot van de verwante theoloog Voetius.

Dit prachtig uitgevoerde boek sluit af met een doorkijkje naar de latere waardering voor Van Lodenstein en is voorzien van bron- en literatuurvermelding, uitnodigend tot verdere studie.

De titel verwijst naar de bekendste dichtregels van Van Lodenstein: 'Hoog, omhoog, het hart naar boven / Hier beneden is het niet / 't Ware leven, lieven, loven / is maar, waar men Jezus ziet'. Wat zou het groot zijn als het onderwijs tot die praktijk leidde in het hart en leven van vele 'Van Lodensteiners'; ook nu en in de toekomst.

ds. H.A. van Zetten, Nieuw-Beijerland

Alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden

ds. W.C. Lamain

uitg. De Banier; 156 blz., 17,95.

De Almachtige wordt door Zijn kind en knecht Hoséa sprekende ingevoerd: 'Daarom, zie, Ik zal haar lokken en zal haar voeren in de woestijn, en Ik zal naar haar hart spreken' (Hos. 2:13).

Er staat een kostelijke kanttekening bij: 'Opdat zij niet ten enenmale vervalle en verloren ga; hetwelk geschieden zou, indien Ik haar met Mijn barmhartigheid niet voorkwam, haar eerst met plagen verootmoedigende, en daarna door de predicatie van

het Heilig Evangelie oprichtende en door Mijn Heiligen Geest krachtiglijk lerende en troostende'. Hier wordt in enkele woorden de praktijk der godzaligheid uiteengezet. In deze grondtonen gaat God naar Zijn eeuwig welbehagen een volk opzoeken, hen uit liefde louteren en beproeven opdat ze Zijn eer in beginsel gaan bedoelen en in ware ootmoed Hem gaan smeken en aanbidden.

Dit wordt in iedere preek van wijlen ds. W.C. Lamain geproefd. Dat blijkt uit het

boek 'Alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden'. Het bevat acht preken. Op iedere bladzijde kunnen we opmerken dat Gods kind en knecht werd geoefend door Gods Geest. Daarom gaf hij geen enkele ruimte aan enig werk van de mens. Alles vloeit voort uit de eeuwige gedachten Gods en is gefundeerd in het volkomen Borgwerk van Gods Zoon, de Heere Jezus Christus. In de derde preek lezen we bijvoorbeeld over de woorden '... maar de rijken zitten in de laagte' (Pred. 10:6). Hier hoort Gods ware Kerk van begin tot het einde haar leven verklaren. De waarheid moet altijd weer toegepast worden door Gods Geest. Dit zijn woorden naar het hart van een zuchtend Jeruzalem. Dat is een volk dat heeft leren rouwklagen vanwege hun doemwaardige bestaan. Zij doen maar voortdurend wat de nieuwe mens niet wil. Ik hoop dat er vele mismaakte en bedelende zondaren in dit kostelijke boek wat moed mogen vatten. Het is voorzien van een inleiding van de hand van broeder ds. A.T. Huijser.

ds. E.J. Boudewijn, Barneveld

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPBAAR GESTELD

per 1 april, ds. M.L. Dekker
te Den Haag-Scheveningen

BEROEPEN

te Groningen,
ds. H. Brons te Moerkapelle;
te Nobleford (Alberta, Canada),
ds. P.D. den Haan te Rijssen-West.

BEROEPBAARSTELLING

DS. M.L. DEKKER

Vanaf 2004 tot 2024 is het echtpaar Dekker namens het Deputaatschap voor Israël werkzaam geweest in Nof Hagalil, om zich daar te wijden aan het werk onder de beminden om der vaderen wil. Broeder Dekker was hier eerst werkzaam als Israëlwerker, daarna als ouderling met een bijzondere opdracht, en vanaf 2019 als predikant. Ds. M.L. Dekker en zijn vrouw zijn in december 2024 teruggekeerd naar Nederland. De uitzending naar Israël is toen beëindigd. Wij delen u mee dat ds. Dekker, nadat de repatriëring is afgerond, per 1 april 2025 beroepbaar zal zijn. De Heere gebiede Zijn zegen over al het werk dat ds. Dekker en zijn vrouw in Israël hebben verricht. Wij vragen uw gebed voor de gemeente die in Nof Hagalil achterblijft; alsook voor ds. Ben Dayan die de gemeente nu mag dienen. Wij bevelen het echtpaar Dekker van harte in uw voorbede aan. Ook zien we ernaar uit dat ds. Dekker straks een eigen gemeente mag dienen en dat zijn arbeid onder ons, naar Gods Woord, veel vrucht mag dragen (Joh. 15:8).

Kerkenraad Den Haag-Scheveningen
en Deputaatschap voor Israël

VERSLAG AFSCHIEDSDIENST

DS. D.W. TUINIER

Ds. D.W. Tuinier is zondagmorgen 23 februari voor het laatst voorgegaan in onze gemeente vanwege het voortschrijden van zijn ziekte ALS. Het is verwonderlijk dat hij nog lange tijd heeft kunnen preken. Zijn situatie laat het nu echter niet meer toe. Hij hoopt per 1 april met emeritaat te gaan. Ds. Tuinier bediende voor

het laatst het Evangelie aan de hand van de apostolische vermaning in Hebreëen 10:23-25. Naar aanleiding van dit gedeelte riep hij de gemeente allereerst op om vast te houden aan de onwankelbare belijdenis der hoop. De grote inhoud van die belijdenis is de Hogepriester Jezus Christus, het anker van de hoop. De onwankelbaarheid van die belijdenis is niet afhankelijk van ons geloof, maar ligt vast in Hem Die gisteren en heden Dezelfde is en in der eeuwigheid. Daarom zegt de apostel: 'Want Die het beloofd heeft, is getrouw'. Hij is getrouw, ook aan dit woord: 'Die Mij vroeg zoeken, zullen Mij vinden'. Maar ook zal Hij Zijn bedreigingen uitvoeren als wij Hem niet gehoorzamen. In het tweede punt werd de gemeente vermaand op elkaar acht te nemen. Dat is het derde van de trits: geloof, hoop en liefde. Dit 'op elkaar acht nemen' is vrucht van het geloof. Daarin wordt God verheerlijkt. De vrucht van de bediening van Christus is liefde tot elkaar. Waar de verborgen omgang met God gaat kwijnen, groeit achterdocht, zelfzucht, afgunst en hoogmoed. De ware naastenliefde is geworteld in de liefde van Christus tot Zijn bruid. In het derde punt behandelde ds. Tuinier de apostolische vermaning om de onderlinge bijeenkomsten niet na te laten. Velen zouden wel willen opkomen, maar die kunnen niet vanwege lichamelijke of psychische belemmeringen. Hebben we oog voor hen? Je onttrekken aan de vermaning is een ernstige zaak. Vermanen is in liefde wijzen op de enige weg tot behoud. 'Laat uw plaats niet leeg, gemeente. Te meer daar de dag van de wederkomst nadert. Het is de dag van het oordeel, maar ook de dag van de Bruidegom, als Hij Zijn bruid zal toebrengen. Zoekt den HEERE, terwijl Hij te vinden is; roept Hem aan, terwijl Hij nabij is'. De predikant werd toegesproken door de voorzitter van de kerkenraad, ouderling F.J. Verweij. Hij wees op de intredetekst aan het begin van de ambtsbediening van ds. Tuinier in Terwolde-De Vecht, zijn eerste liefde: 'Verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o HEERE!' Dit gebed heeft de

Heere waargemaakt al die jaren, zowel in de studeerkamer als op de kansel. Ouderling Verweij bedankte de dominee voor alle pastorale arbeid vanuit de prediking en in het rondgaan door de gemeente. 'Kampen was uw laatste liefde. Kampen is ook van u gaan houden'. Hij liet de dominee toezingen Psalm 16:6.

Ds. Tuinier werd op 5 september 2018 te Kampen bevestigd door ds. A. Schot. Voorheen diende hij de gemeenten van Terwolde-De Vecht, Aagtekerke en Waarde.

Kerkenraad Kampen

VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 3 FEBRUARI 2025

Ds. A.E. Brijder opent namens de roepende gemeente Meliskerke de vergadering op de gebruikelijke wijze. Het Memorandum over 2024 meldt de volgende overlijdensgevallen: In de gemeente Middelburg-Centrum overleed M.F. Hus (87). Hij diende van 1967 tot 2017, eerst als diaken en daarna als ouderling. In Middelburg-Zuid overleed P. Janse (83). Van 1969 tot 2016 heeft hij gediend, eerst 5 jaar als diaken en daarna als ouderling, en G.J. Schrijvers (78). Hij diende van 2016 tot 2019 als diaken, daarna als ouderling. De volgende jubilea zijn herdacht: In Meliskerke diende J. Meijers 25 jaar; in Middelburg-Centrum waren L. Walhout en J. Nijssse 25 jaar ambtsdrager. Ambtelijk werk is beëindigd in Haamstede door ouderling A.A. Simmelink en diaken C.L.M. van den Berge, in Middelburg-Zuid door diaken W.J. Brouwer, in Vlissingen door de ouderlingen C.P. van de Bosse, D.F. de Korne en M. van Mourik.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. A.P. Baaijens; assessor ds. A.E. Brijder; scriba S. Riemens; quaestor A.J. van der Maas. Er worden rapporten besproken van de aangepaste catechisatie aan verstandelijk gehandicapten en van de Classicale Evangelisatie Commissie (CEC). Evangelist A. van Setten vertelt een en ander over het werk op De Bron,

de post in Merksem. Vervolgens wordt een notitie van de CEC over financiële zaken besproken. De classis zal naast de collecten voorlopig een euro per (doop)lid bijdragen. Daarnaast is het van belang dat er in de drie classes van de PS-Zuid een eenduidige lijn wordt gehanteerd.

De jaarverslagen van Sirjon en van De Vluchtheuvel worden besproken en tevens het rapport van de Commissie Jeugdzorg. Ieder wordt dankgezegd voor het verrichte werk. Een verslag van het college van visitatoren wordt in comité behandeld.

Naar de Particuliere Synode Zuid worden afgevaardigd de predikanten ds. Baaijens, ds. Boersma en ds. Brijder, en de ouderlingen J. Koppejan, A.J. van der Maas, A.W. Overbeeke, S. Riemens en G.A. Terlouw.

Op Hervormingsdag, vrijdag 31 oktober, hoopt ds. C.J. Meeuse te spreken. Het Walchers mannenkoor zal aan de avond meewerken. De collecte is dan voor de Stichting vrienden van Heidelberg en Dordrecht.

Het moderamen stelt voor om een onderwerp te houden over het eigene van onze Gereformeerde Gemeenten.

Daarbij zullen als vanzelf Schrift(gezag) en belijdenis aan de orde komen. Als spreker wordt de rector van onze Theologische School, ds. G. Clements, gevraagd.

Middelburg-Centrum is de roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering, 20 juni te Vlissingen. Wanneer er geen punten ter behandeling zijn, wordt de vergadering gehouden op 5 september.

Ouderling Van den Berge van de roepende kerk sluit de vergadering op de gebruikelijke wijze.

S. Riemens, scriba

Berichten

BIJEENKOMST VOOR SINGLES

Op zaterdag 5 april wordt in de Bethelkerk te Geldermalsen, Laan van Leeuwenstein 10, een bijeenkomst voor singles gehouden. Om 17.30 uur is er een maaltijd; de avond begint om 19.30 uur. Het thema is 'Single in de kerk en dan?' Ds. J.B. Huisman spreekt over huisgodsdienst met onder meer de vraag hoe je inhoud kunt geven aan stille tijd. Ook komt je plaats binnen de gemeente aan de orde. Aanmelden vóór 29 maart via www.gergeminfo.nl/agenda/bijeenkomst-voor-singles-2025 Meer informatie op www.gemeenteengezin.nl Voor vragen mailen naar: singlesgergem@gmail.com

CONTACTDAG WINSTUITVERLIES

Op zaterdag 29 maart (10.15 uur) houdt de Stichting Winstuitverlies een contactdag in de Bethlehemkerk te Woerden. Ds. W.L. van der Staaij,

christelijk gereformeerd predikant, spreekt over 'Van zorg naar zegen - het zoeken naar houvast in dagen van zorg en ziekte'. De bijeenkomst wordt afgesloten met een lunch. Iedereen die getroffen is door, betrokken is bij of een geliefde heeft verloren door kanker is welkom. Aanmelden verplicht: www.winstuitverlies.nl

IDENTITEITSTRAINING IN ZWOLLE

Stichting De Vluchtheuvel start op 12 mei ook in Zwolle met een Identiteitstraining. Wil je graag meer zelfvertrouwen opbouwen, leren je emoties beter te uiten en minder bezig zijn met negatieve gedachten? Dan ben je van harte welkom. Voor meer informatie en aanmelden: www.stichtingdevluchtheuvel.nl/identiteit

STUDIEDAG OVER AUTISME

Op zaterdag 5 april organiseert het

platform 'Autisme in de kerk' een studiedag in Amersfoort. Er is een lezing over 'Zo werkt het in mijn hoofd', gevolgd door een forumbespreking waaraan naast de spreker ook twee ervaringsdeskundigen en een predikant deelnemen. De dag wordt georganiseerd voor mensen met autisme, hun familieleden, ambtsdragers en andere belangstellenden. Aanmelden via www.helpendehanden.nl/5april

MUZIEKAGENDA

Leerdam - Grote Kerk, zat. 15 maart, 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstemvereniging Ouderkerk a/d IJssel, Jan Rozendaal en Arie van der Vlist, orgel; leiding ds. G. Pater en ds. A. van Voorden; collecte voor GBS (toegang vrij).

Tholen - Rehobothkerk, zat. 15 maart, 14.30 uur, jaarlijkse zangmiddag met Helpende Handen m.m.v. mannenkoor Rehoboth; de vrienden met een beperking zingen mee met de mannen.

Kerkdiensten

ZONDAG 9 MAART 2025

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur

ds. W.J. Karels; **Aalst** 14.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Alblasserdam** 16.00 uur ds. C. Sonneveld; **Amersfoort** 9.30

en 16.30 uur (H.D.) ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 10.00 en

16.00 uur ds. W. Silfhout; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. P. Mulder; **Bodegraven** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Boskoop** 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 17.00 uur ds. M.L. Dekker; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 10.00 en 15.30 uur stud. K.L. Blok; **Den Haag-Scheveningen** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Deventer** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dinteloord** 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Dirksland** 10.00 (H.D.) en 15.00 uur ds. M.H. Schot; **Doetinchem** 9.30 en 15.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Enkhuizen** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Enter** 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; **Ermelo** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 14.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Gorinchem** 10.00 en 16.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Gouda** 16.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Goudswaard** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **'s-Gravenpolder** 9.30 uur ds. S. Maljaars en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **'s-Gravenzande** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Herkingen** 10.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. A. Schot; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.15 uur ds. W.A. Zondag; **Kamperland** 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Kapelle-Biezelinge** 10.00 en 16.30 uur ds. M. Karens; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 16.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Kootwijkerbroek**

10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 10.00 uur ds. C. Harinck; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leiderdorp** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Meeuwen** 18.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 15.00 uur stud. W. de Jong; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Middelburg-Zuid** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur stud. W. de Jong; **Moerkapelle** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 16.00 uur ds. B. Labee; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 14.00 uur ds. P.C. Vlot en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Nieuwe-Tonge** 10.00 en 16.00 uur stud. D. de Jong; **Nieuwer Ter Aa** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Nieuwerkerk** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur ds. M.H. Schot; **Oosterland** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 14.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Oostvoorne** 18.30 uur ds. B. Labee; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 14.30 uur ds. M. Blok; **Poortugaal** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Puttershoek** 14.00 uur ds. J.M. Evers; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 19.00 uur stud. K.L. Blok; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 en 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Rotterdam-Alexanderpolder** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sliedrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 15.00 uur ds. J. IJsselstein; **Spijkenisse** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Sprang-Capelle** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem;

Terneuzen 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Terwolde-De Vecht** 9.30 (H.A.) en 14.30 uur ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 uur ds. B. Labee en 16.30 uur stud. J. Kroon; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 17.00 uur ds. A.E. Brijder; **Waarde** 9.30 uur ds. L. van der Kuijl en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 19.00 uur stud. J. Kroon; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Westzaan** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Wierden-Aadorp** 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Yerseke** 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 15.30 uur ds. J. Beens; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwolle** 15.00 uur ds. A.T. Huijser.

WOENSDAG 12 MAART 2025 BIDDAG

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur stud. J. Kroon; **Alblasserdam** 16.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Amersfoort** 14.00 en 19.30 uur ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 14.30 en 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30, 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30, 14.00 en 19.30 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.00 uur ds. M. Blok; **Bodegraven** 10.00 uur ds. H. Brons en 19.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Borssele** 9.30, 14.00 en 18.00 uur stud. W. de Jong; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Burgh-Haamstede** 16.00 uur ds. C. van Ruitenburch; **Capelle aan den IJssel-West** 9.30 uur ds. W.J. Karels, 14.30 uur stud. J. Kroon en 19.45 uur ds. M.H. Schot; **De Valk-Wekerom** 9.30, 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; **Deventer** 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Doetinchem** 9.30 en 19.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht**

10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 19.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Ede** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 uur stud. K.L. Blok en 14.30 uur ds. J. Beens; **Enkhuizen** 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. A.T. Huijser; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Ermelo** 14.30 en 19.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Goes** 14.00 uur ds. M.L. Dekker en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Gorinchem** 14.30 en 19.00 uur ds. W.J. Karels; **Gouda** 14.30 uur ds. W. Silfhout en 19.30 uur ds. J.J. Tanis; **Goudswaard** 10.00 uur ds. J.M. Evers en 19.00 uur ds. M. Joosse; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Groningen** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Hardinxveld-Giessendam** 14.30 en 19.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 14.30 en 19.45 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Hoogeveen** 9.30 en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; **Houten** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Kampen** 10.00 en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Kamperland** 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Kapelle-Biezelinge** 10.00 uur ds. C. Harinck; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 15.00 uur ds. M. Blok; **Kesteren** 12.30 en 19.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.30 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 15.00 uur ds. A.E. Brijder; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 19.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 14.30 en 19.30 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 14.30 uur stud. H.R. Keurhorst en 19.30 uur ds. J.B. Huisman; **Lisse** 10.00 uur ds. P. Mulder en 19.00 uur ds. W. Silfhout; **Marknesse** 15.30 uur ds. A. Verschuure; **Meliskerke** 9.30 en 19.00 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. M. Boersma; **Moerkapelle** 14.30 en 19.00 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 16.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Nieuwerkerk** 9.30 uur ds. A.A. Brugge

en 15.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Nunspeet** 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; **Oosterland** 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur stud. D. de Jong; **Opheusden** 9.30 en 17.00 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Poederoijen** 14.30 en 19.00 uur ds. C. Sonneveld; **Puttershoek** 14.00 uur ds. M.H. Schot en 19.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Rhenen** 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 en 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur ds. J. van Rijswijk en 19.30 uur ds. M.L. Dekker; **Rijssen-Noord** 9.30 en 19.00 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 19.00 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 uur ds. M.L. Dekker en 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Rotterdam-Alexanderpolder** 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Rotterdam-Centrum** 10.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn en 19.45 uur ds. R.T. Michielse; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 15.00 en 19.45 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Slidrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Sprang-Capelle** 15.00 uur ds. H.J. Agteresch en 19.30 uur ds. B. Labee; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terwolde-De Vecht** 14.00 en 19.30 uur ds. J. Janse; **Tricht-Geldermalsen** 14.00 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Utrecht** 10.00 en 19.30 uur ds. W. Harinck; **Veen** 14.30 en 19.30 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingenveld** 15.00 en 19.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 9.30 uur ds. G.J. Baan en 16.00 uur ds. M. Karens; **Waarde** 9.30 en 18.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 14.30 en 19.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 14.30 en 19.30 uur stud. K.L. Blok; **Werkendam** 9.30 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Woerden** 10.00 en 19.00 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 14.00 uur ds. J. de Kok; **Yerseke** 9.30, 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 uur ds. K. Boeder; **Zoetermeer** 15.00 en 19.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 14.30 en 19.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle**

9.30 uur ds. F. Mulder en 15.00 uur ds. G. van Manen.

DONDERDAG 13 MAART 2025

Dinteloord (Biddag) 10.00 uur ds. B. Labee en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **Oostburg** 10.00 uur ds. A. Verschuure en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Oppeinde** 19.30 uur ds. A. Schot; **Terneuzen (Biddag)** 14.30 en 19.00 uur ds. A. Verschuure.

VRIJDAG 14 MAART 2025

Barneveld-Centrum 13.00 uur (huw. bev.) ds. E.J. Boudewijn; **Rijssen-Zuid** 13.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse.

ZATERDAG 15 MAART 2025

Leerdam 15.00 uur (Dovendienst) stud. K.L. Blok.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 9 MAART 2025

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart en 16.30 uur evang. A. van Setten; **Scheveningen (Keizerstraat 177)** 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. A. van Setten en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN WOENSDAG 12 MAART 2025 BIDDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 19.00 uur evang. J. Krijgsman; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 19.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 19.30 uur evang. S. de Visser; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

*'Want het leven is mij Christus,
en het sterven is mij gewin.'*
Filippenzen 1:21

De HEERE heeft mijn lieve man, onze vader, opa en overgrootvader thuisgehaald

Jan Simon van der Net

Den Haag, 21 november 1941 Zwijndrecht, 26 februari 2025

Wij zijn dankbaar voor zijn liefde voor ons en dat hij veel anderen op de liefde van de Heere Jezus Christus heeft gewezen.

Jenneke van der Net-de Gier
Eline
Henric en Hanneke
Jan-Simon en Jolanda
Poul en Janneke
Anne-Meri
Heleen en Gijsbert
Antonie en Ingeborg
Hanneke en Henry
Cegien en Janneke
Ditske en Wiebe

Klein- en achterkleinkinderen

Correspondentieadres: Begrafenisonderneming Treur
t.a.v. Familie Van der Net
Amersfoortseweg 53
3712 BA Huis ter Heide

De begrafenis heeft, woensdag 5 maart jl., plaatsgevonden op de Algemene Begraafplaats Oud Wulven aan de Oud Wulfseweg te Houten.

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Uddel heeft met ontroering kennis genomen van het overlijden van hun oud-ambtsbroeder

A. Mouw

Van 1977 tot 2021 heeft hij de gemeente met de hem geschonken gaven in alle eenvoudigheid als diaken mogen dienen.

De HEERE gedenke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
ds. C.A. van Dieren, preses
N. Verdoes, scriba

Uddel, 27 februari 2025

*Gedenkt uw voorgangers, die u het Woord
Gods gesproken hebben; en volgt hun
geloof na, aanschouwende de uitkomst van
hun wandel.*

Hebreeën 13:7

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente Apeldoorn kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-predikant

ds. J.S. van der Net

in de leeftijd van 83 jaar.

Van 1991 tot 2001 heeft hij met de liefde van zijn hart en in alle getrouwheid de gemeente als herder en leraar mogen dienen. De Heere gedenke zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen, alsook alle andere achtergebleven betrekkingen in dit verlies en heilige deze roepstem aan onze harten.

Namens de kerkenraad,
Ds. R.A.M. Visser, preses
M.J. den Haan, scriba

26 februari 2025

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente van Dirksland heeft met ontroering kennis genomen van het overlijden, in de Hope des eeuwigen Levens, van onze oud-ambtsbroeder de heer

Aren Leendert Kardux

in de ouderdom van 93 jaar.

Hij mocht van 1980 tot 1998 met de door God geschonken gaven de gemeente als ouderling in liefde en getrouwheid dienen.

De Heere vertrooste zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen en verdere familie in dit groot verlies en heilige de roepstem aan ons aller hart.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente Dirksland,
Praeses B.C. Kooij
Scriba A. Nagtegaal

Dirksland, 24 februari 2025

Twee ruime **vakantiewoningen** te huur in de mooie Duitse Pfalz. Volop natuur, rust, ruimte. Het hele jaar door te huur. Meer info: **www.beth-etham.de** of 0049-6385-9255577 (vaste net) of 0049-151-57262272 (mobiel met whatsapp). We spreken Nederlands!

Komt u dit jaar (weer) genieten in onze **Bed & Breakfast op het mooie Texel?** Boeken kan via www.tuusoptessel.nl. We bieden nu ook de mogelijkheid om te komen kamperen. Belt u gerust voor meer informatie naar 06-48964275.

Te huur 8-persoons vakantiewoning in Nunspeet op park direct aan het Veluwemeer. Zondagsrust. Wasmachine. www.veluwemeervakantiehuis.nl

Even een paar dagen er tussenuit? Geniet van rust, ruimte en natuur op de Veluwe in onze nieuwe, luxe en comfortabele 4-pers. **B&B Mijllerzicht te Lunteren**. Meer informatie op www.mijllerzicht.nl of bel 06-22691950.

Switch in je carrière?
Kom werken Bij De Schutse!

Ben je op zoek naar een baan in de zorgsector? Mét de flexibiliteit die past bij jouw leven? Bij De Schutse bieden we je de unieke kans om zelf je werktijden te kiezen! Parttime, fulltime of iets daartussenin; wij denken graag je met mee.

Wij zoeken de volgende enthousiaste collega's:

- **Vakantiemedewerkers alle locaties**
- **Verpleegkundigen Oud-Vossemeer**
- **Verantwoordelijk medewerker Huishouding/Wasserij**
- **Persoonlijk Begeleider(s) alle locaties**
- **Begeleider(s) Intensieve Begeleiding**
- **Teamleider(s) Kesteren/Achterberg**
 - Nachtdienstmedewerker
 - Communicatieprofessional
 - Logopediste
- **Communicatieprofessional**

Klinkt dit als iets voor jou? Kijk op onze website www.werkenbijdeschutse.nl voor de uitgebreide vacatures of neem direct contact op met onze recruiter Mirjam Hardeman (06 39 36 75 89) of mail naar werkenbij@deschutse.nl

Genieten in een compleet ingerichte LODGETENT of CHALET (5 tot 7 pers) in Oostenrijk, Zuid-Frankrijk, Spanje
www.familylodges.eu 0653895937

GEZINSCAMPING IN FRIESLAND

- Bosrijk gebied tussen de Friese Meren
- Ruime kampeerplekken
- Verkoop & verhuur chalets en safaritenten
- 4x per jaar fietsvakanties
- B&B arrangementen

WWW.DEVERBORGENHOEK.NL

VAN DER WILT RAAMDECORATIE

UW ADVISEUR AAN HUIS

☎ 06 - 36 29 43 14
🌐 wiltraamdecoratie.nl

Begrafenisonderneming
sinds 1982 — *de Jongh*

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar én beschikbaar

Waardenburg	0418 - 652 039
Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 6412 740
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838
Barendrecht	0180 - 628 908

Wij verzorgen geen crematies

info@begrafenisondernemingdejongh.nl | www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Israëltreis DV 19-24 mei - Jeruzalem, Karmel, Tiberias, Dode Zee, Arad.
€ 575,-. ZION REIZEN T. 0620857531.

PSALMZANGAVOND D.V. 22 maart '25
19.30 uur | Ger. Gem. Opheusden
Organist: Bart Kruithof
Meditatie: Ds. W. Mouw
M.m.v. Betuwse Bovenstemgroep
Collecte: Helpende Handen
Onze vrienden met een beperking hopen ook te zingen.

Uw woning in Veenendaal verkopen? Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

BURGLAND Makelaars
0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

De verbinding **mediorah**
in jullie relatie zoek?
Mediorah helpt jullie weerklk te krijgen
zet de eerste stap naar nieuwe verbondenheid
en neem contact op!

www.mediorah.nl

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Tevens voor mediatie en zakelijke advisering.
Drs. J.C. de Jonge en mw. drs. M.J. de Jonge - Brouwer.

44 R I-straat 2, 4051 AR Ochten
0344 - 667042 of info@rpederland.nl

www.rpederland.nl

de begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

De Boekenhoeve onbetwist
Uw aanbiedingspecialist
Ga naar: www.deboekenhoeve.nl

lourens.

Voor maatwerk in

- zonwering
- kasten
- raambekleding
- vloeren
- traprenovatie

www.lourens.nu • 035-2121000

Bureau Mark.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Certificering

WEEKAANBIEDING: **Puzzel Bunyans dream, Christen naar de Enge Poort**,
t/m 15 maart: € 15,00 ipv € 22,50.
www.ramshoorn.nl

Bruinisse: Boek nu uw vakantie op onze gezellige camping!

Nieuw chalet in de verhuur. Kijk op
www.dewelblok.nl Tel. 0111-482523

Boekhandel
De ZONNEBLOEM

Dorpsstraat 162 - Scherpenzeel (gld)
033-2774355
www.boekhandeldezonnebloem.nl

VOGG... AL 65 JAAR MUZIEK VOOR KERK EN HUIS

Voor kerkenraden
EXAMENCOMMISSIE

Voor advies bij de selectie en benoeming van organisten

ORGELBOUWADVIESCOMMISSIE

Bij aanschaf, bouw of onderhoud van het orgel

MODELINSTRUCTIE

Voor de aanstelling van organisten

Voor organisten en andere muzikliefhebbers

KERK & MUZIEK Ons tweemaandelijks blad

BUNDELS met Psalmwerkingen

CURSUS Kerkelijk Orgelspel

Allerlei ACTIVITEITEN

Meer informatie
of bladmuziek bestellen?
www.kerkenmuziek.nl of mail naar
info@kerkenmuziek.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Een ontspannen vakantie aan het Veluwemeer! Ervaar de charme van de royale **Notariswoning** (8 pers.) of beleef luxe en ontspanning in de **Wellnessvilla** met eigen sauna en jacuzzi (6 pers.). Uw ontspannen vakantie begint hier; samen of met het gezin! Meer informatie en boeken: www.aanhetveluwemeer.nl

Zakelijke en Familie Mediation vanuit een christelijke achtergrond

Bel 0318-250105 of mail naar
info@vanweelden-mediation.nl
Wij zijn gevestigd in het midden van NL.

Garage Top in Kootwijkerbroek zoekt

Ervaren Schadehersteller

www.garagetop.nl/vacature

Kal-Mag Plus D (NeoLife):

- * draagt bij aan een sterk gebit
- * goed voor de nagels
- * ondersteunt de normale werking van spieren
- * voor het behoud van sterke botten
- * goed voor de nachtrust

Kommie 0634826766

www.naturalhealthproducts.nl

MET CRÈCHE EN KINDERPROGRAMMA!

LANDELIJKE EVANGELISATIEDAG 2025

Eén Naam - gegeven ter zaligheid

D.V. ZATERDAG 15 MAART 2025 • BETHELKERK GELDERMALSEN

Ga naar evangelisatiedag.nl
voor het volledige
programma en meld je
aan voor de workshops!

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Een nieuwe carrière?

Ontdek jouw passie voor zorg en begeleiding bij De Schutse

Als Intensieve Begeleider bij de Schutse kun jij:

- Groeien en ontwikkelen op professioneel vlak
- Flexibel werken wanneer het jou uitkomt
- Werkgeluk ervaren als begeleider

Neem contact op met onze recruiter Mirjam Hardeman, 06 393 675 89 of scan de QR

Werken waar liefde woont

Ben jij een coachende en inspirerende leidinggevende? Denk je innovatief, proactief en kun je anderen enthousiasmeren?

Welkom bij Cedrah als:

TEAMLEIDER ZORG

24 uur per week, Amandelhof (Capelle aan den IJssel)

TEAMLEIDER ZORG

24-36 uur per week, Rehoboth (Goes)

TEAMLEIDER DIENSTEN

24 uur per week, Rehoboth (Goes)

cedrah.nl/werkenbij

Vak. huis te huur, Oosterland, rustig gelegen, speelruimte. Tel. 0111-644950

Graag lesgeven in Amerika?

Leerkracht (m/v) gezocht voor de Plymouth Christian School, Grand Rapids, Michigan, USA

Voor inlichtingen, visa, vervoer, en huisvesting:
nbleeker@plymouthchristian.us

Imosoft

Bij Imosoft richten we ons op bedrijven die (bulk)inspecties uitvoeren met innovatieve software en slimme procesoptimalisatie.

Voor uitbreiding van ons team zijn we op zoek naar een:

**-Software Implementatie Consultant-
-Software Developer-**

Scan de QR-code voor meer info!

Tholen
www.imosoft.nl

Praktijk den Uijl

♥ HULPVERLENING

♥ COACHING

♥ TRAINING

♥ TOERUSTING

Nieuwkerk aan den IJssel | Lunteren | Yerseke

T 06 34 13 30 13 E info@praktijkdenuijl.nl
I www.praktijkdenuijl.nl

Veelal (gedeeltelijk) vergoed door ziektekostenverzekeraars

Nog geen abonnee?

**Ontvang
GRATIS
3 proef-
nummers!**

Vul het formulier in en we sturen je een selectie van drie eerder verschenen nummers van *Daniël* op.

**danielonline.nu/
proefnummers**

* Een merk van de Jeugdbond

Breken met pornografie?

TAMIM
HILFVERLENING - COACHING - TRAINING
www.tamim.nu

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar 0172 23 33 38

vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

vandrielmaasdam.nl

Met meer dan 126 jaar ervaring staat Bouw- en Aannemingsbedrijf Van Driel voor vakmanschap en kwaliteit. Wij zijn gespecialiseerd in diverse bouwopdrachten, voornamelijk in Zuid-Holland, Brabant en Zeeland. Vanuit onze vestiging in Maasdam werken we met zo'n 30 medewerkers aan projecten voor gemeenten, scholen en de semi-overheid.

Medewerker Financiële & HR Administratie

24-32 UUR - LOCATIE MAASDAM

Ben jij een nauwkeurige en veelzijdige professional met een passie voor cijfers én mensen? In deze rol ben je verantwoordelijk voor de correcte uitvoering van financiële werkzaamheden en HR-administratie. Jij zorgt ervoor dat alles op rolletjes loopt, van boekhouding tot personeelszaken. Een perfecte combinatie van financiële precisie en HR-expertise!

Meer info over deze vacature:

vandrielmaasdam.nl/vacatures

Sluitings-
datum:
**12 maart
2025**

Interesse in deze vacature?

Heb je interesse in deze functie of wil je meer informatie? Neem dan contact op met Jaap Giljam via jaap@vandrielmaasdam.nl of 06 5347 6597.

Aannemingsbedrijf
VAN DRIEL

078 676 1695
info@vandrielmaasdam.nl
vandrielmaasdam.nl

Hoofdvestiging
Lageweg 2a
3299 AL Maasdam

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

PH. van der Leer

T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

 JOH. DE HEER
toetsen en meer, sinds 1898

**UW ORGEL- ÉN
PIANO SPECIALIST**

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Sliedrecht
Tel.: 0184-419 611

 FIBERLINQ

VERANTWOORD ONLINE?

- ▶ gefilterd internet
- ▶ filter met weekplanner
- ▶ glasvezel en dsl
- ▶ vaste telefoon
- ▶ gratis emailmigratie

fiberlinq.nl 0166-760005

Meedenken op bestuurlijk niveau?

**Toezicht houden bij
Educatis betekent:**

- ✓ Betrokken zijn bij 11 scholen met eigen karakter
- ✓ Bewaken van de onderwijskwaliteit
- ✓ Klankborden met de raad van bestuur

VACATURE

Lid raad van toezicht
Portefeuille onderwijs

Bekijk het profiel op werkenbijeducatis.nl

 Educatis
Reformatisch
Primair
Onderwijs

 Stolk Orgels

- huiskamerorgels
- kerk- en zaalorgels
- maatwerk
- verhuur
- reparatie
- onderhoud

Nieuwerkerk a/d IJssel • Vrijheidslaan 55
Krabbendijke • Oostpolderweg 1s
0180 31 56 52 • www.stolkorgels.nl

**Word ook de baas over
jouw stress en onrust!**

Heb jij genoeg van onrust, stress,
spanning, gejaagdheid, angst,
paniek en somberheid?

En ben jij op zoek naar ontspanning,
rust in je hoofd en weer lekker in je vel
zitten?

 Albert

www.stressenonrustdebaas.nl
tel. 06-25081102

Ervaar jij bovenstaande klachten?
Vraag hier gratis de online training
aan van De Ontspanformule

Zie jij jezelf al staan
voor de klas?

**Kom een
uurtje lesgeven!**

🕒 DV 17 t/m 21 maart

 Meld je aan voor een
uurtje voor de klas!

 Benieuwd naar jouw
mogelijkheden?

 LERAAR
En dan ben je

 PROGRESSUS
Een landelijke onderwijsregio

 **TIMMERFABRIEK
HARDEMAN**

WIJ ZOEKEN:

- Spuiter
- Chef werkplaats
- Machinaal houtbewerker

Neem contact op:
Bel Nico: 06-13803849
Of ga naar: hardemantimmerfabriek.nl

de Verrassing
samen vakantie vieren

Wanneer zien we u op Texel?

Bel of app met ons:
(0222) 31 89 06

www.deverrassing.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Vakantie terugverdienen?
www.diskoffer.nl
vakanties met zondagsrust

Begrafenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Driestar hogeschool
Driestar educatief

'Als ik kinderen of jongvolwassenen zie genieten, geniet ik ook'

Nina Verboom - student pedagogiek

hbo TOP OPLEIDING KEUZEGIDS 2025

Ook met kinderen werken?
Bezoek onze online open avond op 26 maart!

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteuren: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop, Alblasserdam:**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.

De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

40

Kwijt!

'Mam, ik kan mijn sok niet vinden!'

'Waar is mijn fietssleutel?'

Een dominee in de gevangenis

De politie in de kerk

Het is vijf voor half tien. In de kerk zijn nog maar enkele mensen. De kerkvoogden zitten al meer dan een half uur op hun plaatsen te wachten op het kerkvolk. Ze kijken elkaar nerveus aan. Hoe kán dat nu toch? Het klokgelui is zojuist opgehouden, en er is nóg bijna niemand in de kerk! Zelf zijn ze vanmorgen juist extra vroeg gekomen. Zij zullen er - koste wat kost - op toezien dat ds. Ledeboer geen kans krijgt om de kansel op te gaan. Er is afgesproken dat zij binnen de zaak in de gaten houden, en buiten staat veldwachter Van der Kleij om de dominee tegen te houden. In de kerk heerst een angstige spanning. Het lijkt wel of de mensen voelen dat er wat gaat gebeuren... Ze houden als het ware de adem in. Verschrikt springen de kerkvoogden op van hun stoel, als opeens de deuren opengaan en de mensen van alle kanten toestromen! Wat is dat? Gejaagd lopen ze de kerk in. Wat gebeurt hier!!

Veldwachter Van der Kleij holt ook de kerk binnen en gaat snel bij de preekstoel staan. Zenuwachtig kijkt hij rond. Hij kan het niet meer overzien! Kijk daar eens, o, daar, tussen de mensen, loopt ds. Ledeboer. Hij is tóch in de kerk!

Rustig en waardig stapt de dominee naar de kansel. Veldwachter Van der Kleij staat in tweestrijd. Hij moet de dominee weren, maar, nee, hij kán het niet. Ontdaan stapt hij op het laatste moment opzij, zodat de dominee de kansel tóch kan beklimmen. Maar dan springen er drie mannen naar voren!

'Wacht. Dát gebeurt niet. Niet de kansel op!' roept Van Zomeren.

'Grijp hem', brult wethouder Huurman, terwijl hij met gebalde vuisten voor de dominee gaat staan. Samen met Bik en Van Zomeren verspert hij de weg, zodat ds. Ledeboer geen stap meer kan doen.

'Wij verbieden u om de kansel op te gaan, anders zullen we u er persoonlijk afhalen!' sist Bik. Woedend staan de drie mannen tegenover de dominee van Benthuisen. ♦

Je spullen kwijt zijn is vervelend en lastig. Maar de Heere kwijt zijn, dát is verschrikkelijk. Jij en ik, wij zijn God kwijt-geraakt in het paradijs. God zei tegen Adam: 'Maar van den boom der kennis des goeds en des kwaads, daarvan zult gij niet eten; want ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven' (Gen 2:17).

Adam en Eva aten en kregen straf. De straf was dat ze moesten sterven en het paradijs moesten verlaten. Deze zonde en deze straf hebben wij geërfd van Adam. We noemen dit met een moeilijk woord 'erfzonde'. Maar niet alleen door die erfzonde zijn we de Heere kwijtgeraakt, ook door de zonde die jij en ik elke dag doen! We noemen dit met een moeilijk woord 'dadelijke zonden'. Door onze erfzonde én door onze dadelijke zonden zijn wij de Heere kwijtgeraakt! Dat is erg! De Heere kwijt! Ga Hem zoeken!

Maar weet je wat nu zo bijzonder en onbegrijpelijk is?

Gód gaat op zoek! God zoekt mensen die Hem, door eigen schuld, kwijt zijn. Al in het paradijs gaat God Adam roepen: 'Waar zijt gij?' Wat doet de Heere als Thomas er niet is?

De Heere zoekt hem op. Wie zoekt tussen de bladeren naar Zacheüs? De Heere Jezus! Wat doet de herder als hij merkt dat er één schaap kwijt is? Hij zoekt het schaap, en als hij het vindt, legt hij het op zijn schouders!

Ik hoop dat je leert bidden: 'Heere, ik ben U kwijt door eigen schuld, maar ik kan U niet missen! Wilt U mij opzoeken?' ♦

Leestip:

Lukas 15:1-7

Zoek Jezus veel
Zoek Jezus vroeg
Wie Jezus heeft
Die heeft genoeg

M. Snellen-Nijnsink, Veenendaal

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Zes dagen zult gij arbeiden

*Elke zondag horen we uit Gods
heilige wet over de rustdag.
Maar is die andere 'eis' om
zes dagen te werken ook
nog van betekenis?*

Arbeiden

De bekende openingszin uit het vierde gebod kunnen we allemaal wel opzeggen: 'Gedenk den sabbatdag, dat gij dien heiligt. Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen'. En de vraagsteller heeft helemaal gelijk dat in onze gereformeerde traditie alle aandacht vooral is uitgegaan naar de sabbatdag, onze nieuwtestamentische dag des Heeren. Bij de behandeling van dit gebod spreken we bijna automatisch over Gods dag en de invulling daarvan. Maar er mag zeker wel méér gezegd worden, ook van die andere zes dagen. Want er is een nadrukkelijk verband tussen die ene dag en de andere zes dagen.

Allermeest vanuit Genesis 1, waar we lezen over het scheppingswerk van de eeuwige God. Het vierde gebod vat het in deze zinsnede samen: 'Want in zes dagen heeft de HEERE den hemel en de aarde gemaakt, de zee, en alles wat daarin is (...)'. In tegenstelling tot alle andere 'goden' waarvan we nooit lezen dat ze 'werken', openbaart de ene, ware God Zichzelf in het eerste Bijbelboek onder andere vanuit Zijn scheppingswerk. En als Hij de mens formeert uit het stof van de aarde, stelt Hij de mens om de hof 'te bouwen en die te bewaren'. Arbeiden moet vóór Genesis 3 altijd een vreugdevolle bezigheid geweest zijn. Het levensonderhoud van de mens hing er niet vanaf. Arbeid en beloning stonden ook los van elkaar. Alle vruchten van de aarde vielen de mens als het ware vanzelf in de schoot. Door onze diepe val in ons verbondshoofd Adam zijn we van onze Schepper vervreemd maar ook van Zijn schepping. Dan ontstaat de noodzaak om te werken tot behoud en onderhoud van ons aardse leven. Aangrijpend blijven de woorden: 'In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten, totdat gij tot de aarde wederkeert, dewijl gij daaruit genomen zijt; want gij

zijt stof en gij zult tot stof wederkeren' (Gen. 3:19).

We menen dat in het vierde gebod niet de 'eis' om zes dagen te arbeiden wordt gesteld, wel dat we binnen die zes werkdagen alle arbeid dienen te verrichten. Als de Zaligmaker Jezus Christus spreekt: 'Er zijn zes dagen in welke men moet werken' (Luk. 13:14m), voegen onze vaders er in de kantlijn (12) aan toe: 'Dat is, geoorloofd en geboden is te werken'. Luiheid wordt in de Bijbel scherp aan de kaak gesteld, enige rust in de drukte van ons leven wordt nergens negatief geduid. Een mens mag geen slaaf worden van de economie. Wel moet al onze arbeid zijn tot eer van God en tot nut van de naaste.

Rusten

We haasten ons om er nog het mooie slot van onze Heidelbergse Catechismus uit Zondag 38, antwoord 103 aan toe te voegen. Eerst wordt het gebod uitgelegd en wat God daarin gebiedt. We horen van de kerkdienst of het predikambt en het onderhoud van de scholen en vervolgens klinkt de oproep met de 'vijf werkwoorden': komen, horen, gebruiken, aanroepen en doen. Op de rustdag moet ik getrouw tot de gemeente Gods komen, daar zijn om Gods Woord te horen, de sacramenten te gebruiken, God de Heere openlijk aan te roepen en de armen christelijke handreiking te doen.

En dan volgt de slotzin die we alle lezers zo van harte toebidden om door genade na te mogen spellen: 'dat ik al de dagen mijns levens van mijn boze werken ruste, den Heere door Zijn Geest in mij werken late, en alzo den eeuwigen sabbat in dit leven aanvange'. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.